

Succulenta

Tijdschrift van de Nederlands-Belgische vereniging
van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten

75^e

Jaargang

Nr. 2

April 1996

Colofon

Succulenta
is het tijdschrift van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten

Auteursrecht:
gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na verkregen schriftelijke toestemming van auteur/illustrator, alsmede onder duidelijke bronvermelding.

Redactie-secretariaat:
Prins Willem-Alexanderlaan 104
6721 AE Bennekom

Redactie:
J. van Alten
(hoofdredacteur)
C.A.L. Bercht
L.E. Groen
J.J. de Morree
A.B. Pullen
B.J.H. Zonneveld

Lay-out:
A.C.M. van Zijlten

Druk:
Drukkerij van Spijk, Venlo

FLOS CORONAT OPUS

Het is eind januari, als ik dit opschrijf. Op radio en televisie wordt hard gespeculeerd of er dit jaar een Elfstedentocht inzigt; u weet de uitslag ondertussen. Buiten duikt 's nachts de temperatuur tot grote diepte en ook overdag blijft het vriezen. In de kas maakt de verwarming overuren; eigen activiteiten zijn in de kas beperkt. De planten staan in diepe rust en laten zich niet van hun mooiste kant zien. Toch heeft elke maand zo zijn eigen bekooring. U hebt in de rustige winterperiode overdacht hoe u het komend jaar uw hobby wilt gaan beleven. De zaadlijsten zijn door de brievenbus gevallen en hebben u verleid tot het weer wat meer bestellen dan u eigenlijk van plan was. De zaden zijn ontvangen en geregistreerd zoals u het gewend bent. Etiketten zijn geschreven en de andere voorbereidingen zijn eveneens getroffen. Het kan lente worden. In feite is de lente de mooiste tijd van het jaar als het onze succulente planten betreft (mijn excuses voor die planten die thans tot rust gaan komen). We gaan ze weer voorzichtiger watergeven. De planten zwellen op, sommige komen als het ware te voorschijn uit het substraat. Ze krijgen hun frisse kleur weer terug en bij heel goed kijken ontwaren we de eerste knoppen. Helaas zal ook blijken dat de een of andere plant die er nog niet eens zo slecht bijstond, de winter niet heeft overleefd. Wat mij echter in het voorjaar het meeste plezier geeft, is het zien ontkiemen van de gezaaide zaadjes. Nee, ik ga hier niet in op methode zus of zo, dat zoekt of vindt u zelf maar uit. Met enige oefening en enkele jaren ervaring kunt u zonder op het bordje te kijken al redelijk zeker zeggen tot welke groep van geslachten het kiemplantje behoort. Het zaaisel vraagt continue aandacht; een moment van onachtzaamheid wordt snel afgestraft. Maar dat is natuurlijk bij u niet het geval. In relatief korte tijd treden grote veranderingen op. Er ontstaan doortjes en de plantjes worden enigszins succulent. Over enkele jaren zal de plant bloeien, een plant die u zelf vanuit zaad hebt opgekweekt. U zult het dan volkomen eens zijn met de titel van dit stukje: = de bloem bekroont het werk. Veel plezier in uw hobby.

Ludwig Bercht

EEN MAATJE TE GROOT ...?

12. YUCCA ALOIFOLIA

Ton Pullen

Het geslacht *Yucca* behoort volgens sommigen tot de Agavenfamilie [Agavaceae] en volgens anderen tot de Liefefamilie [Liliaceae]. Het biedt een gevarieerd aantal min of meer aantrekkelijke en decoratieve planten, die echter tot het randgebied van onze hobby gerekend moeten worden. Deze variatie blijkt al uit het feit, dat er stamloze soorten bestaan, die uitsluitend een rozet van bladeren vormen vanuit een zeer gedrongen stengel en soorten die bebladerde stammen vormen, die op latere leeftijd kunnen gaan vertakken. Sommige *Yucca*-soorten zijn in Nederland winterhard en een beperkt sortiment is bij tuincentra gewoon te koop, zoals *Y. filamentosa* en *Y. flaccida*. Andere soorten worden wel als kamer- of kantoorplant aangeboden. Zelf bezit ik een rozetvormende *Yucca*, die volgens de gulle geveer uit Mexico afkomstig is, en deze plant heeft al jaren lang de Hollandse winters overleefd. Er zullen maar weinig liefhebbers zijn, die *Yucca* als geslacht compleet willen verzamelen, denk ik.

De winterharde soorten zijn natuurlijk buiten uit te planten en kunnen, mits de tuin groot genoeg is, hun natuurlijke vorm bereiken. Andere, wat minder harde soorten moeten we voor vorst behoeden en dus 's winters binnen halen, in de kas, in zo'n ouderwetse orangerie, in een serre of als het helemaal niet anders kan in de garage of op zolder. Planten, die een dergelijke behandeling vereisen noemen we tegenwoordig 'kuiplanten'.

In het begin van mijn vetplantenhobby, ruim twintig jaar geleden, heb ik eens zaad van *Yucca aloifolia* L. besteld en uitgezaaid. Of het toen beginnersgeluk geweest is weet

Yucca aloifolia Cv 'Marginata'. Pinya de Rosa, Spanje.
Foto van de schrijver

ik niet, maar van 20 zaden kreeg ik ook 20 planten. Van deze 20 planten hebben de meesten hun weg wel gevonden naar andere liefhebbers: Eén exemplaar bezit ik nog steeds. Deze heeft intussen een stam gevormd van meer dan een meter lengte, met aan het uiteinde een rozet van de bekende harde, taaie, vezelige bladeren, voorzien van een gemene stekelpunt. De plant staat in een grote kuip en siert in de zomer de omgeving van onze woning. Een zonnige of halfzonnige standplaats voldoet goed. Uit voorzorg zette ik vroeger de plant 's winters in de kas. De laatste jaren is hij daar echter wat te groot voor ge-

worden. De priemende bladeren hinderen mij ook bij het uitvoeren van allerlei werkzaamheden. De plant gaat nu, maar alleen wanneer het echt wintert, tijdelijk in de garage. Hij staat daar vrij donker, maar eind februari/begin maart zet ik hem als eerste weer buiten. De onderste bladeren zijn dan inmiddels afgestorven. Die kunt U dan beter verwijderen. Tot nu toe blijkt, dat deze plant best enige (nacht)vorst kan verdragen. Ik denk dat mijn plant intussen best tweemaal zo hoog had kunnen zijn. Dan had ik hem elk jaar moeten verpotten en extra voeding aan het gietwater moeten

toevoegen. Bewust heb ik dat nagelaten, omdat ik wilde voorkomen, dat mijn plant een maatje te groot zou worden.

Op de foto zien we de cultivar 'Marginata' die gele randen langs het blad heeft. Deze cultivar is aantrekkelijker om te zien, maar is wellicht iets gevoeliger. In de verschillende succulententuinten rondom de Middellandse zee kan men verscheidene *Yucca*-soorten aantreffen. Ze bloeien daar ook regelmatig, met de bekende witte, vuilwitte of gelige bloemen.

Rinkslag 19,7711 MX Nieuwleusen

EEN MAGNIFIEKE PRIVÉ-COLLECTIE!

Gerard de Lange

Geheel tegen mijn gewoonte in, even een serieus verhaaltje over uit de hand gelopen liefhebberijen. Een mens leeft niet van brood alleen en zeker ook niet alleen voor cactussen. Dus houd ik me bij tijd en wijle onledig met vrijwilligerswerk in de TV-studio van een verzorgingstehuis en nu en dan geef ik met enkele oud-collega's demonstraties handzetten en boekdrukken in het grafisch museum hier ter plaatse. Dat is best gezellig en leerzaam, niet zozeer voor de bezoekers maar vooral voor mezelf. Het weinige, dat de geïnteresseerde toeschouwers bij mijn demonstraties wijzer worden staat namelijk in geen enkele verhouding tot de wijze levenslessen die ik doorgaans van hen opsteek. Even een klein voorbeeldje? Goed dan!

Tijdens de jaarlijkse ballonfeesten is er altijd veel volk op de been en het museum haakt daar graag op in door op zulke dagen extra demonstraties te verzorgen op de

afdeling drukkerij. De bezoekers worden dan in de gelegenheid gesteld om eigenhandig een gedateerde herinneringskaart te drukken op een oudtestamentische handdegelpers. Leuk voor later, vinden veel mensen. Veel ja, maar niet allemaal! Het lukte me niet een speurend-om-zich-heenkijkende meneer te verleiden om óók een afdrukje te vervaardigen, ook niet na stevig aandringen. Géén interesse, totaal niet! Korzellig vroeg hij waarom er geen demonstraties waren op de afdeling kopergieterij en edelsmidse, want speciaal dáárvoor was hij vanuit de Achterhoek naar hier gereisd. Ik zei, dat dát mijn afdeling niet was, maar dat ik gelukkig meer verstand had van verzekeringen. Hij was echter niet in de stemming voor grapjes. Moedeloos keek hij om zich heen en zei dat hij zo graag de mannen in de smidse had willen spreken, hij had namelijk zélf een uitgebreid privé

smederij-museum! 'Nee máár', zei ik 'dát is interessant zeg!' Dom van mij, ik weet het, maar het was al te laat! Bliksemsnel haalde hij een lijvig foto-album tevoorschijn en toonde mij een serie aambeelden uit alle windstreken. Hij wees me op minieme vormverschillen die duidelijk weer variëren per regio en soms per dorp of gehucht. Honderden enge tangen, voorhamers, blaasbalgen en hoefijzers passeerden de revue. De man kwam helemaal op dreef, zijn ogen lichtten op, maar z'n verhaal werd wel érg educatief toen hij nog een half-uur dóóremmerde over ijzerwaren en siersmeedwerk! Ik had het niet meer! Toen de man een nieuwe stapel foto's uit zijn jaszak opdiepte, keek ik, om hulp smekend, naar mijn collega. Hij begreep de hint en riep: 'Telefoon voor De Lange, toestel zes!' Ik spurte weg en ging koffie halen in de kantine, blij verlost te zijn van dit langzamerhand ook voor u vervelende verhaal. Vast van plan om van mijn welverdiende bakkie leut te genieten, keek ik nog even op de bewakings-monitor. De meneer stond met de foto's in de hand geduldig te wachten op mijn terugkomst. Alle andere bezoekers stonden aandachtig te luisteren naar de demonstrateurs, maar hij niet! Hij wilde niet luisteren, hij wilde vertellen....! De koffie smaakte me niet, ik was láf geweest! Ik had belangstelling geveinsd en hem toen schandelijk in de steek gelaten. Juist wij cactofielen kennen dat verschijnsel maar ál te goed, ook wij kunnen immers maar zelden ons 'ei' kwijt en de doelgroep van déze meneer is uiteraard nóg veel kleiner. Dit wàs geen vervelende zeikerd, dit was een regelrechte bondgenoot. Mijn betere ik nam het besluit me totaal op te offeren. Ik liet mijn koffie staan, huppelde terug naar mijn klant en zei akelig opgewekt: 'Zo, daar was ik al

weer, waar waren we gebleven?' Hij zeverde voort.

Wist u dat het smidsvak eigenlijk best een zéér interessant beroep is? Het volgende halfuur vlóóg om! De man gaf mij na afloop een hand èn zijn kaartje en wilde vóór hij vertrok nog beslist een afdrukje maken op die leuke oude drukpers van mij. Hij wuifde vriendelijk naar mijn collega's en verliet met verende tred het pand. Sluitingstijd...!

Diep in gedachten liep ik naar huis, ik had wéér iets geleerd. Ik nam me heilig voor, de eerste dagen met geen wóórd over cactussen te reppen, met niémand!

's Avonds ging ik, zoals het een brave opa betaamt, met m'n kleinzootjes kijken naar het opstijgen van de hete-luchtballonnen op een veldje dichtbij onze woning. Er waren honderden mensen. Plotseling juichten de kleine knulletjes van pure verrukking: 'Pake kijk! Kijk toch, een KAKTUS-BALLON!' Ik keek óp en inderdaad; bij één der reusachtige ballonnen maakten de touwen in de nog niet geheel gevulde ballon de zuivere vorm van een aantal ribben. Majestueus verhief zich, vlak voor mij een gigantische *Eriocactus magnificus*! En...mijn nazaten hadden de verschijning onmiddellijk herkend!

Ontroerd wilde ik mijn addergebroed vangende om ze vol trots bijna dood te knuffelen, maar ze maakten net een rondedansje, roepende: 'Káktus-balló-hón, kaktus-balló-hón...!' De omstanders lachten en een mevrouw vroeg me verbaasd hoe het mogelijk was dat zulke kleine kinderen reeds zo'n rake vergelijking konden trekken. Ik rook een prachtkans om uit te weiden, maar zei bescheiden: 'Mevrouw, ik heb werkelijk geen flauw idee.'

Op de Bouwen 27 8501 GP Joure

WELWITSCHIA MIRABILIS

J.C. Knotters

Welwitschia is beroemd. Het is de enige plant ter wereld die bladeren vormt die nooit ophouden met groeien. De oeroude, prachtige Namib-woestijn is de groeiplaats van dit levende fossiel.

Het raadsel van de Namibwoestijn

In het voorjaar van 1994 was ik in de gelukkige omstandigheid een reis door Namibië te maken. Na mij uitvoerig geïnformeerd te hebben over allerlei bezienswaardigheden van het land werd een route uitgestippeld. De tocht ging van Windhoek zuidwaarts naar Namaqualand om vervolgens via de Namibdesert, Etosha en de Caprivi weer te eindigen in Windhoek. Een slordige 6500 km zou in drie weken afgelegd gaan worden met het kleinste autootje (goedkoop, zuinig, geen 4x4, geen airco) dat in Namibië te huur is. Een van de hoogtepunten van het uitstapje betrof een bezoek aan de groeiplaats van *Welwitschia mirabilis*. Een vakantie in Namibië zonder deze plant te zien is immers gelijk aan een reis naar Rome zonder de Paus te zien.

Welwitsch en de ontdekking

Welwitschia mirabilis werd in 1860 in Angola ontdekt door Dr. Friedrich Welwitsch, een Oostenrijkse botanicus in Portugese dienst. Het verhaal van de ontdekking van deze wonderlijke plant en het leven en sterven van Welwitsch is in verschillende bronnen beschreven en is even indrukwekkend als de plant die verbonden is aan zijn naam. Een korte samenvatting kan ik u niet onthouden. Dr. Friedrich Welwitsch (1806-1872) was een Oostenrijkse natuurkundige en wetenschapper. Na zijn studie ging hij (in 1839) voor een korte periode naar Portugal. Daar eenmaal aangekomen werd hij zo gefascineerd door de Portugese flora dat hij niet meer terugkeerde naar zijn vaderland. Hij vestigde zich in Portugal, specialiseerde zich in de botanie en legde contacten met natuurwetenschappers. Één van die contacten leidde ertoe dat Welwitsch ontboden werd aan het Portugese Hof. Welwitsch werd in staat gesteld deel te nemen aan een expeditie die de flora en fauna van Angola in kaart moest brengen. De expeditie duurde 8 jaar (1853-1861). Pas in 1860 ontdekte Welwitsch de meest opmerkelijke plant op aarde. Een plant die nu nog een raadsel vormt voor de wetenschap. De beschrijver van deze plant, Hooker fil., vermeld het indrukwekkende verhaal van de ontdekking.

'Toen Welwitsch na jarenlang rondzwerven de plant ontdekte was hij zo bevangen door ontroering door te beseffen welk een buitengewone vondst hij gedaan had ... dat hij slechts in staat was op de brandend hete grond neer te knielen en naar de plant te staren, als ware bevroesd dat een

Oeroud exemplaar van *Welwitschia mirabilis*: met een doorsnede van één meter. De leeftijd wordt de leeftijd geschat op 1000 jaar. Foto's van de schrijver

poging hem aan te raken, zou aantonen dat hij aan een hallucinatie leed.'

Bij terugkeer kreeg Welwitsch een staatspensioentje van de Portugese regering om zo in Engeland het nieuw ontdekte materiaal verder te onderzoeken. Dit duurde niet lang, want hij werd spoedig door het Portugese Hof ervan beschuldigd de Angolese planten te verkopen voor eigen belang. Zijn pensioen werd ingetrokken. Welwitsch werkte echter door aan de afronding van zijn onderzoek tot aan zijn dood. Welwitsch werd begraven op Kensal Green in Londen, waar op zijn grafzerk een afbeelding van *Welwitschia mirabilis* te zien is.

Welwitsch was niet de eerste die *Welwitschia* vond. Verschillende reizigers die vanuit de Kaapprovincie (Zuid Afrika) door Namibië en Angola trokken zagen de plant en verzamelden ook een aantal exemplaren. Ene James Chapman fotografeerde zelfs een exemplaar. Hoe het kon gebeuren dat deze vondsten en collecties geen bekendheid verkregen is één groot vraagteken. Welwitsch zag echter het belang van zijn ontdekking in en schreef nogal opgewonden over de vondst aan de directeur van de Royal Botanic Gardens te Kew. Een aantal exemplaren werden

spoedig naar Engeland verscheept. Zo kwam het dat de naam Welwitsch verbonden werd aan de meest merkwaardige plant op aarde.

'Die-hards'

Natuurlijk kan het niet anders dan dat er ook rond de naam van deze plant geharrewar is geweest. Heette de plant nu *Welwitschia bainesii* of was de juiste naam *W. mirabilis*? Toestanden alom, legio artikelen en eindeloos gesodemeter tussen botanici. Ik ga hierover in dit artikel niet nog eens soebatten. In 1975 (toen pas!) heeft het 'Standing Committee on the Stabilization of Specific Names' uiteindelijk de knoop doorgemaakt en prioriteit gegeven aan de naam *Welwitschia mirabilis*. Terecht of onterecht, het ding heet nu *Welwitschia mirabilis*! Hè, hè! Voor 'die-hards' raad ik aan *Taxon* 24 (1), 1975 erop na te slaan.

Ding

Stelt u zich eens voor: Een grote knoestige stonk, ongeveer een meter hoog en breed, in een sinderend heet landschap. Aan de randen van de stonk, bijna rond de gehele omtrek, zitten twee bladeren (ogenschijnlijk meer). Deze bladeren groeien telkens vanuit de stonk weer een stukje

verder en worden wel twee meter lang, maar slijten aan de top simpelweg af. De plant bloeit en u ziet kegels als van een denneboom.

Kunt u het zich voorstellen? In een woest, macaber landschap met wellicht her en der een troosteloos sprietje? Dat 'ding' daar is *Welwitschia mirabilis*!

Hemdje, jasje, vestje

Wat maakt het ding, *Welwitschia mirabilis*, nu zo bijzonder? Natuurlijk de plant zelf, zijn uiterlijk, want werkelijk het ding is een opmerkelijk gedrocht, bijna onnaars. De status van *Welwitschia mirabilis* in het plantenrijk is hoogst opmerkelijk. Het ding is eigenlijk niet te classificeren. Een aparte familie (Welwitschiaceae) is opgericht en een aparte orde (Welwitschiales) is ook noodzakelijk. Dan nog is het onduidelijk wat de verwantschap van *Welwitschia* is. Samen met de Ephedraceae (van de orde der Ephedrales) en de Gnetaceae (van de orde der Gnetales) is *Welwitschia* ondergebracht in een afzonderlijke onderafdeling van het plantenrijk, namelijk de Chlamydospermae. U zult vast wel twee andere onderafdelingen kennen. De eerste onderafdeling omvat de Angiospermae of Bedektzadigen, waartoe alle 'bloemplanten'

gerekend worden. Deze groep wordt gekenmerkt door het feit dat de zaadknoppen zijn ingesloten in een vruchtbeginsel. De tweede onderafdeling omvat de Gymnospermae of Naaktzadigen, waartoe alle coniferen en naaldbomen behoren. Deze groep wordt gekenmerkt door het nagenoeg ontbreken van een vruchtwand, zodat de zaadknoppen onbeschermd blootliggen*. De Chlamydospermae vormen met *Welwitschia* echter een compleet wereldvreemde groep. Niet naaktzadig en ook niet bedektzadig. Nee, de zaadknoppen bij deze groep zijn omsloten door een dun vliesje**. Ze hebben als het ware een 'hemdje', een dun 'jasje' of 'vestje' aan. De letterlijke vertaling van het woord chlamydosperm duidt hierop. Een vreemd verschijnsel, zeg dat wel, want tot op heden heeft geen enkele botanist keihard durven stellen dat de soorten der Chlamydospermae tussenvormen zijn van Angiospermae en Gymnospermae. Dit alleen door het feit dat er geen andere overgangsvormen (levend of fossiel) gevonden zijn. Hebben we dan te maken met oeroude, levende fossielen?

De leden van de Ephedraceae en de Gnetaceae lijken overigens in de verste verte niet op *Welwitschia*. De Ephedraceae zijn

Zaailing (circa 10 jaar oud. Let op de twee bladeren. Later kunnen deze tot aan de basis splitsen, zodat het er meer lijken.

halfheesterachtige plantjes, die veel weg hebben van Brem. De Gnetaceae zijn voor het overgrote deel lianen uit tropische streken. Van enige verdere verwantschap dan dat hemdje om het zaadje is nauwelijks sprake.

Ouderdom

Een aantal onderzoekers is zo dapper geweest om de leeftijd van een aantal planten vast te stellen d.m.v. de koolstofmethode (C^{14}). Zij kwamen tot de conclusie dat een beetje middelgrote plant een slordige 1000 jaar oud kan zijn! Hoe oud moeten dan die 'reuzen', met een stronk van meer dan twee meter omtrek zijn? Ik vond *Welwitschia* op verschillende locaties. De meest beroemde vindplaats (en drukst bezochte) is de 'Welwitschia Flats' ten oosten van Swakopmund, op de splitting van de Khan en Swakoprivier. Een andere locatie met veel exemplaren bevindt zich aan de westelijke uitloper van de Brandberg. De hoogste berg van Namibië, die bij het ochtendgloren in vuur en vlam lijkt te staan. Magnifiek!

Een derde locatie bevindt zich bij Khorixas. Daar groeit *Welwitschia* in een vreemdsoortig 'park': het Petrified Forest. Met verbazing liep ik daar tussen de versteende woudreuzen (bomen die ooit zo'n 30 meter hoog moeten zijn geweest) en zag daar tussen de fossiele resten het levende fossiel!

Nu is de Namibwoestijn zeer oud. Veel organismen hebben de tijd gehad om zich volledig aan het verzengende klimaat en het woeste landschap aan te passen. Maar ooit hebben hier bomen gegroeid, een oerwoud! Is het niet mogelijk dat *Welwitschia* ooit samengroeide met de nu versteende woudreuzen? Wellicht is het een rechtstreekse afstammeling van deze bomen! Zal door een plotselinge klimaatsverandering misschien één van die

De Wants, *Probergrothius sexpunctatis*, zuigt sap uit jonge zaadkegels. Het beest is hierin zo gespecialiseerd, dat het weinig anders kan. Geen *Welwitschia*, geen wants!

bomen een tik hebben gekregen wat resulteerde in de 'mutant' *Welwitschia*? Misschien, wellicht ... of draaf ik nu door?

Mist en nevel

Welwitschia mirabilis maakt het goed in de Namibwoestijn. Op nog veel meer plaatsen kan de soort worden aangetroffen. Het verspreidingsgebied strekt zich uit van Swakopmund noordwaarts tot in Angola. Naast grote en oude exemplaren zijn ook veel 'jonge' (ongeveer 10 jaar oude) zaailingen aan te treffen. Men heeft het vermoeden dat het areaal zich uitbreidt. Het succes zit hem in de aanpassing. *Welwitschia* vormt een grote penwortel die zich diep onder de grond vertakt. Daar kunnen de wortels nog restanten water exploiteren. Dat water is geen grondwater, dat zit veel dieper, maar regenwater dat ooit in de grond is getrokken. Zo kan

Twee, tamelijk jonge exemplaren

verklaard worden dat de mooiste en grootste planten groeien op laaggelegen plaatsen, daar waar 'veel' (lees: iets meer dan geen) regenwater gebufferd is.

Nu is *Welwitschia* een extreme xerofiet (droogteplant), maar toch klopt er iets niet. Xerofieten, zoals cactussen en vetplanten, doen al het mogelijke om hun verdamping tegen te gaan. Reductie van het bladoppervlak en aantal huidmondjes is voor een xerofiet dan ook uitermate noodzakelijk. *Welwitschia mirabilis* heeft echter enorme bladeren met daarin talloze huidmondjes. Wat is daarvan het nut? Verschillende suggesties zijn gedaan, maar zeker weten

..... ho maar! Aannemelijk is de suggestie dat dergelijke bladeren in staat zijn vocht uit de lucht op te nemen. Dat komt mooi uit, want mist en nevel zijn geen onbekend fenomeen in de Namibwoestijn. Bijna elke ochtend (± 200 dagen per jaar) trekt een mistbank vanuit de Atlantische Oceaan wel 100 kilometer ver de Namibwoestijn in. Deze mistbank ontstaat door toedoen van de koude Benguela Golfstroom, die vlak langs de Skelettenkust van Namibië stroomt. *Welwitschia* zal moeten profiteren van de mist. Kans op regen is er zeer zelden. Met een groot bladoppervlak en veel huidmondjes is het ding wellicht in

Mannelijk exemplaar (met bloeiwijze) naast de resten van een versteende boom bij het Petrified Forest

staat levensbelangrijk water uit de lucht te slurpen. De mist is er maar even, dan begint de lucht te trillen van de hitte en is het ongenadig spel van overleven begonnen.

Hyper

Om het verhaal nog smeugiger te maken, moet ik u nog wat vertellen over een tweetal insecten. De eerste is *Probergrothius sexpunctatis*, een wants die met zijn zuigsnuut sap drinkt uit jonge zaadkegels. Het beest is hierin zo gespecialiseerd, dat het weinig anders kan. Geen *Welwitschia*, geen wants! Rond het gedrag van dit beestje heerst nog enige onduidelijkheid. Lang werd aangenomen dat het diertje verantwoordelijk was voor de bestuiving van *Welwitschia*. Later raakte men ervan overtuigd dat het ging om een ordinaire profiteur die de zaden uitzuigt. Nu wordt er ook nog geopperd dat het diertje toch wel zorgdraagt voor de bestuiving, maar vervolgens de zaden zelf 'oogst'. het is toch wat?

Van parasiet naar parasiet gaan wij als we wat meer weten van een roofwants. Dit diertje kan slechts leven van de vorige soort, door deze op zijn beurt weer lekker uit te zuigen. Ook de roofwants is, als hyperparasiet, zo gespecialiseerd dat het nergens anders zijn neus in kan steken. Geen *Welwitschia*, geen wants en ook geen roofwants!

'Burgstede's cauloom'

Hoe de bestuiving werkelijk plaatsvindt is niet helemaal zeker. Voor alle duidelijkheid; *Welwitschia mirabilis* is tweehuizig. Er zijn dus mannelijke en vrouwelijke planten.

Eerst werd aangenomen dat de wind de mannelijke pollen naar de vrouwelijke stempels voerde. Later dacht men dat de wants verantwoordelijk was voor de

bestuiving. Nu neemt men aan dat meerdere insecten een rol spelen (vooral wespen). Let wel, elk bloemetje in een troosteloos kale woestijn wordt benut. Eenmaal bestoven kunnen zaden gaan groeien. De zaden, voorzien van brede vleugels, worden door de wind verspreid. Soms komt een zaad op de juiste plaats terecht en is kieming, als de condities goed zijn, het gevolg. Het kiemplantje is in eerste instantie een gewoon, doorsnee kiemplantje. Zo één van worteltje, stengeltje en twee kiemblaadjes. Met het ouder worden van het plantje gebeurd er echter iets vreemds. Wij zijn gewend dat tussen de twee kiemblaadjes het meristeem (groeipunt) uitgroeit tot de eigenlijke plant. Bij *Welwitschia mirabilis* gebeurt dat echter niet. Onder de kiemblaadjes begint de stengel (hypocotiel) zich te verdikken en daar wordt de plant gevormd. Onder de

Vrouwelijk exemplaar (let op de kegels) op dezelfde locatie

Een versteende woudreus in het Petrified Forest; één van de meest vreemde groeiplaatsen van *Welwitschia mirabilis*

kiemblaadjes verschijnt het eigenlijke blad en uiteindelijk ook de bloemen. Het meristeem (groeipunt) van *Welwitschia* ligt dus onder de kiemblaadjes en wel geheel rondom de inmiddels verdikte stengel. Als bij een cristaat, heeft het ding één langgerekt groeipunt. Ik heb nagegaan of er nog andere planten zijn die hun leven op deze wijze beginnen, maar geen enkele soort heeft een groeipunt onder de kiemblaadjes op zo'n jonge leeftijd.

Ontbreekt het meristeem dat tussen de kiemblaadjes hoort te liggen dan volledig? Niet helemaal. Bij observaties aan kiemplanten in ons eigen Wageningen, zag men een dun, nietszeggend sprietje verschijnen tussen de kiemblaadjes. Dat sprietje, de 'Burgstede's cauloom', sterft spoedig af. Waarschijnlijk is het sprietje een rudiment van wat ooit een heuse stengel moet zijn geweest. Om de een of andere reden heeft *Welwitschia* het vermogen verloren om deze stengel te laten uitgroeien. In een vroeg stadium, als kiemplant, wordt de apicale dominantie (dat is het gewoonlijk doorgroeien van een stengel aan de top) opgeheven. Valt de apicale dominantie weg, dan rest niets anders dan de vorming van zijscheuten. Nu we in het tijdperk van

genetische manipulatie zijn beland, zou het wellicht mogelijk zijn om het rudimentair meristeem dat tussen de twee kiemblaadjes ligt verder uit te laten groeien. Hoe zal *Welwitschia* er dan uitzien? Wordt dan de verwantschap duidelijk?

Op de vensterbank?

Een teleurstelling komt nu eens aan het einde. Geen 'happy end'.

Wie het presteert om zaden van *Welwitschia* te bemachtigen, ziet zich voor de moeilijke taak om er iets van te maken. Kiemen doen ze wel, maar daarna is het een lijdensweg. Om toch wat meer succesvol te zijn, zult u de nodige investeringen moeten doen. Allereerst, de nodige aanpassingen aan de verwarming van uw kas. De dagtemperatuur van het bodemoppervlak moet tussen de 28° en 40° worden gehouden. 's Nachts zijn temperaturen beneden 18° onherroepelijk dodelijk. Een nevelinstallatie is een must. Een speciale couveuse vormt een mooie uitkomst. Zo'n couveuse bestaat uit een bak van 2 m. lang, 1½ m. breed en 1½ meter diep, met een glazen kap eroverheen. De bak moet gevuld worden met een mengsel van grof zand, grind en wat leem. Beslist géén

potgrond of andere humus-houdende grond! Als u succes heeft bij het opkweken van de zaden, dan zult u nog jaren moeten wachten tot er een bloeibare plant is ontstaan. Geef in de tussentijd eens in de twee of drie weken een drupje water, maar zorg dat er elke ochtend wel wat nevel in de couveuse komt.

Het kweken van *Welwitschia mirabilis* in lange rioolpijpen (om de penwortel onbelemmerd te laten groeien) is ook vaak beproefd. Het resultaat waren wat verdriete, verbijsterde planten: je ziet het die rioolbewoners direct aan!

Begin niet met de teelt van *Welwitschia* als u niet over de juiste faciliteiten en tijd beschikt, dat voorkomt trauma's.

Welwitschia mirabilis is beslist geen plantje voor de vensterbank!

Literatuur

- Bornmann, C.H., et al. (1972) - *Welwitschia mirabilis*: Observations on general habit, seed, seedling and leaf characteristics. Madoqua 1.
- Bornmann, C.H., et al. (1973) - *Welwitschia mirabilis*: Observations on movement of water and assimilates under föhn and fog conditions. Madoqua 2(63-68):25-32.
- Bornmann, C.H., et al. (1974) - *Welwitschia mirabilis*: Observations on cuticular efficiency. A comparative study. Madoqua 3:17-26.
- Court, G.D. (1981) - Succulent flora of Southern Africa. A.A.Balkema, Rotterdam.
- Gaff, D.F. (1972) - Drought resistance in *Welwitschia mirabilis* Hook.fil. Dinteria 7:3-7.
- Giess, W. (1962) - Some notes on the vegetation of the Namib Desert. Scientific Papers of the Namib Desert Research Station. No. 3 (VIII).
- Giess, W. (1968) - A short report on the vegetation of the Namib coastal area from Swakopmund to Cape Frio. Dinteria 1:13-30.
- Giess, W. (1969) - *Welwitschia mirabilis* Hook.fil. Dinteria 3:3-55.
- Giess, W. (1981) - Die in der Zentralen Namib von Südwestafrika/Namibia festgestellten Pflanzenarten und ihre Biotope. Dinteria 15:13-69.
- Müller, M.A.N. (1984) - Grasses of South West Africa/Namibia. Dir. Agr.Forestry, Dep.Agr. Nat.Cons., Windhoek.
- Nordenstam, B. (1974) - The flora of the Brandberg. Dinteria 11:3-67.
- Pearson, H.H.W. (1906) - Some observations on *Welwitschia mirabilis* Hook..fil. Philos.Trans. R.Soc.Lond. Series B (198).
- Schulze, E.D. et al. (1976) - Environmental control of Crassulacean acid metabolism in *Welwitschia mirabilis* Hook.fil. in its range of natural distribution in the Namib desert. Oecologia (Berl.) 24:323-334.
- Seely, M. (1987) - The Namib; natural history of an ancient desert. Shell, Windhoek.
- Song, L.C. (1980) - *Welwitschia mirabilis*. Cact. Succ.Journ. (US), vol. 52(1).
- Stoffers, A.L.(red.) (1982) - Compendium van de Spermatophyta. Bohn, Scheltema & Holkema, Utrecht.
- Sykes, G. (1911) - The anatomy and morphology of the leaves of *Welwitschia mirabilis*. Philos. Trans.R.Soc.Lond. Series B (201).
- Takeda, H. (1913) - Some points in the anatomy of the leaf of *Welwitschia mirabilis*. Ann.Bot. 27.
- Von Willert, D., et al. (1982) - CO₂-gas exchange and transpiration of *Welwitschia mirabilis* Hook.fil. in the Namib Desert. Oecologia (Berl.) 55:21-29
- Walter, H. (1936) - Die ökologischen Verhältnisse in der Namib-Nebelwüste (Südwestafrika) unter Auswertung der Aufzeichnungen des Dr. G.Boss (Swakopmund). Jahrb.Wiss.Bot. 84:750-860.
- Walter, H. (1986) - The Namib Desert. Ecosystems of the World 12B; Hot Deserts and arid Shrublands, B:245-282. Elsevier, Amsterdam/Oxford/ New York/Tokyo.
- Wit, H.C.D. (1980) - *Welwitschia*, de wonderbaarlijke. Bulletin van de Botanische tuinen Wageningen: 4-9.

Korte Zandstraat 1 A, 7412 BP Deventer

Noot redactie.

* Het plantenrijk wordt verdeeld in afdelingen, en die weer in onderafdelingen. Zo vormen de sporenplanten eigen afdelingen naast de afdeling Spermatophyta (zaadplanten). De Spermatophyta bestaat uit vijf onderafdelingen, de Cycadospermae (cycas-achtigen), onderafdeling Ginkospermae (ginkgo), onderafdeling Gymnospermae (Coniferospermae of naaktzadigen), onderafdeling Chlamydospermae (mantelzadigen) en de onderafdeling Angiospermae (bedektzadigen)

** Dit omhulsel is het vergroeide bloemdek, de groep wordt hierom wel mantel-zadigen genoemd.

GYMNOCALYCIUM IN ARGENTIJS LAAGLAND

Ludwig Bercht

Cactussen en dus ook gymnocalyciums worden vaak gerelateerd aan een voorkomen op grote hoogte en in rotsige omgeving. Zowel op het eerste als op het tweede bestaan interessante uitzonderingen.

In dit artikel wordt ingegaan op cactussen met een nadruk op *Gymnocalycium* in een gebied dat noch rotsig is, noch op grote hoogte

Gymnocalycium schroederianum ssp. *paucicostatum*
LB 960.

Foto's van de schrijver

Het geslacht *Gymnocalycium* mag zich door de jaren heen verheugen in een vrij constante belangstelling. Bij een vroegere enquête van *Succulenta* stond het op een eervolle tweede plaats achter natuurlijk *Mammillaria*. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er enkele studiegroepen zijn die zich richten op dit geslacht. Daarnaast worden er, voor zover ik weet, drie periodieken uitgegeven uitsluitend gewijd aan dit geslacht: *Gymnofyl* in Tsjechië, *Gymnos* in Duitsland en *Gymnocalycium* in Oostenrijk. De kennis over de soorten neemt snel toe, mede vanwege een toenemende stroom liefhebbers die het zich kunnen permitteren de oceaan over te steken. In Gymno-weekeinden, georganiseerd door dezelfde enthousiastelingen die voor de periodieken zorgen, wordt bericht over ervaringen op de groeiplaatsen en uitkomsten van studies achter het bureau en in de kas.

Het spreken over aparte soorten wordt

Gymnocalycium schroederianum ssp. *paucicostatum* pec. LB 960 in habitat

steeds gewaagder; het is de tijd dat we het hebben over verwantschapsgroepen, mogelijk als een overgangsstadium naar soorten van een grotere omvang.

Voor dit artikel is niet gekozen voor de ingang via verwantschapsgroepen maar voor het feit dat verschillende *Gymnocalycium*s in vrijwel vlak terrein op zeeniveau groeien. Ik wil hier ingaan op eigen veldervaring; misschien kom ik in een volgend artikel nog wel terug op andere *Gymno*'s zoals *G. chubutense*-vormen die in Patagonië soms tot op het strand van de oceaan voorkomen.

In december 1992 was een rondreis van een week door de Argentijnse provincies Entre Rios en Corrientes uitgestippeld. Bij aankomst op het internationale vliegveld van Buenos Aires, Ezeiza, staat de vanuit Nederland bestelde huurauto al gereed. Na het afwikkelen van de formaliteiten kan de reis beginnen. Het is even zoeken hoe de stad uit te komen, maar na een keer misrijden zitten we, mijn vrouw en ik, op de goede weg richting Entre Rios. Het landschap dat zich aan onze ogen ontrolt, ontlokt geen diepgaande beschrijving. Eentonig weidegebied, moerassig, tolbruggen over de rivieren en regen. Tegen het einde van de middag komen we in

Gualeguaychu aan. Een hotel vinden is eigenlijk nooit een probleem, wel er een te vinden voor een redelijke prijs. Het is goed te merken dat de Argentijnse regering het voor elkaar heeft weten te krijgen de gierende inflatie te stoppen; de prijzen zijn hoog. Uiteindelijk toch een hotel gevonden tegen een redelijke prijs.

De volgende morgen gaat de reis pas echt beginnen. Uit informatie wist ik dat aan de Rio Gualeguaychu cactussen waren gevonden. Even voorbij de brug over de rivier zie ik een min of meer open terrein van vlak zand met wat struiken en kleine bomen. Dit lijkt ons een goede plek waar cactussen zouden kunnen groeien. De hoogtemeter geeft geen duidelijk verschil aan met de hoogte van Buenos Aires; op de kaart staat dat de hoogte 11 m bedraagt. Het vinden van de eerste cactussen is geen enkel probleem: *Echinopsis* uit de verwantschap *eyriesii/oxygona* (LB 947). Over een kleine *Frailea* uit de *pumila*-groep (LB 945) struikelen we bijna, zoveel staan er soms bij elkaar. De plantjes komen nauwelijks boven het zand uit. De lichthoeveelheid is nagenoeg ontoereikend om te fotograferen; het is somber weer en het zou nog slechter worden. Ook een derde vertegenwoordiger van de cactusfamilie wordt

gevonden. De soortnaam is niet zo moeilijk: het is *tureczekianus* (LB 946), in 1992 nog een nomen nudum, thans beschreven als *Parodia tureczekiana* en direct omgedoopt naar *Notocactus* (Ik ga hier niet in op de al dan niet gerechtvaardigde samen-trekking van de geslachten *Notocactus* en *Parodia*). Er is weinig kennis voor nodig om te zien dat deze soort verwant is met *N. submammulosus*. Het meest wezenlijke verschil is de extreem lange onderste middendoren. De groeiomstandigheden zijn echter totaal verschillend. *N. submammulosus* groeit in een rotsige omgeving op hoogtes tussen circa 700 en 2000 m in de provincies Cordoba, San Luis en Catamarca.

De *Gymnocalycium* die hier groeit, blijft spoorloos. De planten die ik ken van de Rio Gualeguaychu (P 397), behoren tot *G. schroederianum* ssp. *schroederianum*. De reis gaat verder naar het noorden. Het begint behoorlijk te regenen. Door het weer is het onmogelijk zandwegen te berijden en moeten we op de Ruta 14, een redelijk goed geasfalteerde weg, blijven. Bij een politiecontrole hebben we enige problemen. Als ze merken dat je in een ongunstige positie zit, ben je snel het haasje en vinden ze altijd een stok om te

slaan. Uiteindelijk kunnen we doorrijden, de portemonnaie is wel 100 dollar dunner geworden.

Ondanks de regen gaan we in het Parque Nacional El Palma, waar vlakke rotsen te zien zijn, op zoek naar planten. De enige soort die we vinden is *Notocactus arechavaletai*.

Bij Concordia proberen we toch nog enkele ongeasfalteerde wegen te berijden op zoek naar *Freilea angelesii* en een mooie *Wigginsia* uit de verwantschap van *W. schaeferiana*, maar het is onbegonnen werk.

Een gedeelte van de grens tussen de provincies Entre Rios en Corrientes wordt gevormd door de Rio Mocoreta. Kiesling had indertijd al planten naar Europa gezonden met de verwijzing gevonden aan de Rio Mocoreta. Deze planten behoren tot *G. schroederianum* ssp. *paucicostatum*. Bij het passeren van de brug over de rivier zien we direct weer zo'n open zandgebiedje liggen. Ondanks de regen stappen we uit om te gaan zoeken naar cactussen. Al bij de eerste stap in het zand zak ik bijna tot aan mijn knie in het zand weg. Het is onbegonnen werk hier naar planten te gaan zoeken. Een enorme teleurstelling. We vervolgen de weg richting Paso de los

Wigginsia spec. LB 249 niet ver verwijderd van de groei-plaats van LB 612

Gymnocalycium mesopotamicum var. LB 612

Libres, waar we zullen overnachten. Alle hoop om op deze dag nog iets te vinden hadden we al opgegeven, als we bij Pucheta weer zo'n open zandterrein zien liggen. We proberen het toch nog maar eens. De grote *Cereus* is niet te overzien, evenmin de *Eriocereus*, maar ja daar maak je niet veel ophef over. Zelfs na lang zoeken nog geen *Frailea* gevonden, een plant die ik op al dit soort terreinen steeds heb aangetroffen. Teleurgesteld stap ik terug over het prikkeldraad en schop tegen iets aan. Welke jubel ontglipt je lippen, als je in die vormeloze klomp een vrijwel uitgedroogde Gymno herkent. Met vernieuwde energie wordt weer gezocht en dan worden toch de eerste gezonde planten gevonden, niet direct in het open terrein maar wat verscholen tussen het gras aan de zijkant van het terrein. Eindelijk *G. schroederianum* ssp. *paucicostatum* (LB 950). Ten opzichte van de ssp. *schroederianum* vertonen deze planten inderdaad minder ribben. Opvallender is echter dat de ribben minder sterk in knobbels zijn verdeeld, maar bovenal de veel krachtiger doorns. Typerend bij *G. schroederianum* is de lange naar onder gerichte randdoorn, wat even doet denken aan *G. borthii*. In afwijking van de typesoort is de keel

van de slanke bloem rozerood van kleur. De volgende dag vinden we hemelsbreed een 70 km westwaarts nogmaals *G. schroederianum* ssp. *paucicostatum* (LB 960) aan de rand van zo'n open zandterrein, eveneens tussen het gras. Daar is het bestand wat we vinden aanzienlijk groter. Resume-rend is het thans bekende groeigebied van deze Gymno het zuidoostelijke deel van de provincie Corrientes.

Na de overnachting in een redelijk hotel in Paso de los Libres pogen we de volgende dag ons geluk bij Tres Cerros. Deze drie rotsheuvels bij La Cruz in de provincie Corrientes is al eerder door mij bezocht op zoek naar een Gymno, die we kennen door een vondst van Kiesling. De plant heeft wat weg van *G. denudatum*, maakt veel spruiten en de witte bloem heeft een rose keel. De zaden zijn mij onbekend. Uit zijn herinnering denkt Kiesling dat hij deze plant in het vlakke gedeelte rond de heuvels heeft gevonden. Daar liggen inderdaad veel rotsen verspreid in het glooiende gebied. Op een plek dicht bij de voet van een der heuvels groeit een kleine, sterk spuitende *Notocactus* (LB 253, LB 954), maar dat is ook alles wat we kunnen vinden. Ook andere speurders, waaronder Kiesling, is het niet gelukt de plant terug te

vinden.

In de omgeving van de Tres Cerros is het volop genieten van weide- en watervogels. Het is daar moerassig met veel open en halfopen water. In veel vogels herken je de zuidamerikaanse tegenhanger van Europese soorten.

We rijden het gehele stuk weer terug naar Paso de los Libres en gaan de weg op richting Mercedes. Halverwege vind ik de plaats terug waar ik in 1990 de planten heb gevonden die Buining had voorzien van het veldnummer HU 414. Toen, ook in december, vonden mijn toenmalige reisgenoot, Rudi-Werner Bueneker en ik slechts een achttal plantjes van deze Gymno (LB 612), maar een overvloed aan Frailea's (LB 614). Deze keer is het geen enkel probleem de kleine Gymno's (LB 957) te vinden, maar laat ons oog het afweten om de Frailea's te zien; slechts een Frailea laat zich waarnemen. Hetgeen maar wil illustreren, dat bepaalde omstandigheden van invloed zijn in het al dan niet vinden van planten.

In een eerder artikel heb ik deze Gymno al ingedeeld bij *G. mesopotamicum*, een soort waarvan de typevindplaats dicht bij de stad Mercedes ligt. De plantjes zijn beduidend kleiner, maximaal 2,5 cm diameter, en

vertonen niet zo'n lichaam bedekkende bedoorning. Ondergronds maken ze uitlopers. De bloemen zijn groot, wit met rode keel. Kiesling wees in zijn nieuwbeschrijving al op de typische zaden van *G. mesopotamicum* met wat hij noemde een overgang tussen de zaadstructuren van de Trichomoseminae en *G. denudatum*. Om de plantjes te vinden is het werkelijk met de neus over de grond rondkruipen. Ze groeien tussen klein rotspuin op een vlak terrein. Tekenend is dat direct naast dit stenige gebied een zeer drassig weidegebied ligt. De hoogte is rond 70 m boven zeeniveau. Even ten zuiden van Mercedes zien we in een weiland wat rotsen net boven het gras uitsteken. Als we gaan kijken, hebben we het geluk aan onze zijde; er groeien *G. mesopotamicum* (LB 959), planten die overeenkomen met de beschrijving en met P 241.

Het vervolg van de reis door dit gedeelte van Argentinië wordt vergald door het weer. Het blijft onophoudelijk regenen. We vinden nog wel een mooie *Echinopsis*, waarschijnlijk *E. minuana*, maar snel besluiten we dit gebied te verlaten en vervroegd door te reizen naar Cordoba.

Veerweg 18, 4024 BP Eck en Wiel

Gymnocalycium mesopotamicum LB 959

AIZOACEAE

2. LAMPRANTHUS

Eric J.M. Piens

Lampranthus is een heel aantrekkelijke zomerbloeier voor de zonnige tuin. Helaas niet winterhard, dus in de herfst naar de kas of elk jaar zaaien.

Zowat een tiental jaar geleden heeft een van mijn bekenden zijn activiteiten in het verenigingsleven omwille van beroepsbezigheden moeten stopzetten. Zijn verzameling bestond en bestaat nog steeds bijna uitsluitend uit astrophytums. Twee jaar terug stond hij met een smoes plot-

seling aan de deur. De smoes had hij enkel verzonnen omwille van een soort verlegenheid die hem eigen is. Totaal overbodig overigens. Toen ik enige tijd later zijn verzameling terugzag, bekeek ik die toch met andere ogen dan in het verleden. Van het geslacht *Astrophytum* had ik slechts één plant van bijna elke soort. Ze hadden genade gevonden bij een grote opruiming, dit is plaats maken voor soorten van andere geslachten en anderzijds het terugschroeven van een aantal geslachten. Mijn verzameling bestaat grotendeels uit parodia, notocactus, epiphyllum en natuurlijk buitenbeentjes als ariocarpus en en dies meer plus monotypische soorten. Andere geslachten en hun soorten zijn slechts sporadisch vertegenwoordigd en verminderen jaar na jaar. Door de hernieuwde kennismaking van mijn vriend zijn astrophytumverzameling is dat geslacht nu bij mij in opmars. In september 1994 heb ik zelfs vruchten geplukt in de Cactus Garden (Desierto Feliz) in de nabijheid van

Lampranthus aureus.
Foto's Eric Piens

Lampranthus glauca

Los Cristianos op Tenerife. Waarschijnlijk zijn het geen raszuivere zaden, doch hybriden. Astrophytums worden veel gekruist, dus het kan nog verrassend worden.

Menig cactusliefhebber heeft ook wel planten die thuishoren bij de andere succulenten. Mij vergaat het niet anders. Behalve wat "tombolavetplanten" heb ik een tiental agaven. Weliswaar is dat een gering aantal doch de omvang die zulke dingen hebben of kunnen krijgen is toch veelbetekenend.

In die context heeft de astrophytumfreak waarvan hierboven sprake is, enige belangstelling voor enkele lampranthussoorten. Hun aantal is gering maar sommige zijn er in massa, bijvoorbeeld *Lampranthus aureus* (L.) N.E. Brown. Deze zuiver oranje bloeiende species die nauw verwant is met *L. aurantiacus* (DC.) Schwantes is er moeilijk van te onderscheiden, vooral wat de bloemkleur betreft. Beide soorten stammen van origine uit de Kaapprovincie in Zuid-Afrika, waar een honderdtal soorten vertegenwoordigd zijn. Een enkele soort wordt aangetroffen in Australië en zelfs Zuid-Amerika. Hun benaming gaat terug naar het Grieks, *lampros* (= helder) en *anthos* (= bloem) omwille van het

opvallend coloriet van de bloemen.

Behalve oranje kan de bloemkleur ook roze, lila (roze), paars, geel, wit en vooral rood zijn. Het zijn geen eendagsbloemen maar ze blijven helaas gesloten bij een bewolkte hemel, wat eveneens het geval is bij de huidige modeplant, *Gazania krebsiana* Lessing, de Afrikaanse boterbloem die tot de *Compositae* (samengesteldbloemigen) behoort. Ze lijken dus meer op een margriet of zoals bij ons op het klein hoefblad (*Tussilago farfara* L.). Ik maak even dit zijsprongetje om duidelijk te maken hoe de bloemen er kunnen uitzien. Lampranthussoorten zijn snelgroeiende planten die op korte tijd, tot een helaas niet winterharde bodembedekking kunnen uitstoelen. Ze bloeien hier bij ons in de lage landen van juni tot oktober. Dat doen zij des te beter als ze in schrale grond zijn geplant, wat ook verklaard dat men hen kan terugvinden op onvruchtbare steppen. Mijn vriend gebruikt voor zijn planten de oude grond van de omgepotte astrophytums. In de tuin werd een gedeelte van de aarde uitgegraven en daarna terug gevuld met vierkante plasticpotten waarin lampranthen zijn geplant. Het geheel geeft 's zomers een tapijtje margrietten. Verwelkte bloemen verwijderen is bloeibevor-

derend, niet te nat laten worden (eventueel afdekken met plasticfolie) en in het geheel niet schermen tegen felle zon. Men kan deze bloeiwillige plantesoort vermeerderen door zaaïen of stekken.

Hoe snel ze kunnen groeien en hoe goed ze tegen zon kunnen is te zien maar niet aan te voelen op bijgaande foto genomen in de tuin Botanicactus op Mallorca. Wat zon en hitte betreft zegt dat vacantieoord genoeg. Wie in de vacantietijd deze tuin wil bezoeken, verplaatst zich naar Ses Salines, helemaal in het zuid-oosten van het eiland. Benevens een massa cactussen, 400 soorten op 40 ha en andere succulenten vindt men daar het gehele gamma van zuidelijke kruiden en bomen, zoals cipressen, johannesbroodbomen (*Ceratonia siliqua* L.), drakebloedbomen (*Dracaena draco* (L.) L. (familie leliebloemigen) en

de plaatselijke flora waaronder 1000-jarige olijfbomen, kortom teveel om op te noemen en alles samen op een oppervlakte van ongeveer 150 ha. Uiteraard ook *Lampranthus spectabilis* (Haw.) N.E. Brown, die grote zoden vormen en met hun felle roodpurpere kleur niet kunnen worden genegeerd. De bloei zal bij ons wel nooit zo uitbundig zijn, toch is het een niet onaardige soort.

De rozerode *Lampranthus blandus* (Haw.) Schwantes wordt hier als kamerplant gekweekt evenals *L. brownii* (Hook f.) N.E. Brown waarvan de bloemkleur van oranje naar dieprood overgaat. *Lampranthus* heeft als synonieme geslachtsnaam *Mesembryanthemum*, het geslacht waar zij oorspronkelijk toe werden gerekend.

Verlorenbroodstraat 27, B 9820 Merelbeke (Gent)
België

Lampranthus aureus in detail

NOG MEER MELOCACTUSSEN OP CUBA

Myriam Desender-Bruneel

De volgende dag gingen we nu met ons drieën, John, Walter en ik op zoek naar *Melocactus ocujalis*. Dit is wel de grootste cactus die in Cuba te vinden is en hij vertoont gelijkenis met *Melocactus communis*. Hij was schijnbaar te vinden in de bergketen van de Sierra Maestra dichtbij de hoogste berg, de Pico Turquino. Die is 1.974 m hoog. We hadden pech, de weg die er naar toe leidde was onderbroken vanwege werkzaamheden. Andere wegen leken eveneens niet om uit te proberen, zodat er niets anders opzat dan de grote weg te nemen naar Manzanillo en een omweg te maken van 100 km. Je moet

Standplaatsopname van *Melocactus harlowii*.
Foto's van de schrijfster

weten dat er weinig wegwijzers te vinden zijn in Cuba als je de stad uit bent. Vragen aan de inwoners is niet altijd de oplossing. Zo werden we door 3 personen op 3 verschillende wegen gezet, zeg maar dat ze het zelf nauwelijks nog wisten. Wij hadden pech en we moesten op goed geluk maar één van de drie wegen nemen.

Om een lang verhaal kort te maken, we konden nooit meer op de standplaats van *Melocactus ocujalis* komen en we besloten de standplaats van *Melocactus nagyii* bij Pilon te gaan opzoeken.

Op ons eentje aangewezen verging het ons die dag zo slecht nog niet. Na veel zoeken en vragen (die inwoners weten werkelijk niet welke planten in hun nabijheid groeien) vond John een dode *Melocactus* en Walter op de heuvel een levende.

Melocactus nagyii is een langwerpige *Melocactus* van 18 cm hoog. Vele vertakten zich, hetzij vanaf de grond ofwel later. Ze kunnen daarbij een cephalium maken van 6 cm en meer. Het is mij opgevallen dat alle cephaliums ongeveer dezelfde waren. Veel witte wol in het midden van de plant en daartussen enkele bruine borstelharen. De plant ligt volgens mij het dichtst bij *M. harlowii*, alhoewel er toch nog een duidelijk verschil bestaat.

We waren content dat we zonder hulp ook wat gevonden hadden en keerden tevreden terug naar ons hotel.

Diezelfde avond zagen we in ons restaurant een muis langs het gordijn klimmen en zagen we de sprinkhanen lopen in de gangen, verder was er niets aan de hand, behalve dat het eten ook niet was om naar huis te schrijven.

De volgende dag reden we naar Santiago de Cuba. Dit is de grootste stad van het eiland na de hoofdstad Havana met 500.000 inwoners. We logeerden er ditmaal in bungalows met uitzicht op zee. We hadden van P  p   een begeleidende brief meegekregen voor een vriend cactusliefhebber die in Santiago de Cuba woonde. Hij was directeur geweest van de jardin botanique "Parque Bacanao" en nu met pensioen. Het park had een oppervlakte van 80.000 ha. We waren nog maar net in Santiago de Cuba of we besloten al met een taxi onze vriend te gaan opzoeken. Joël was gelukkig thuis en hij besloot direct om een dag of twee met ons mee te gaan. Hij vertelde ons dat hij alle standplaatsen van Melocactussen kon terugvinden. Hij was zelf deze planten gaan halen om in zijn botanische tuin te zetten. Joël onze gids wilde nog diezelfde namiddag Parque Bacanao bezoeken. Hij was waarschijnlijk nieuwsgierig en blij nog eens terug te kunnen keren naar zijn eigen werk van vroeger. Net voor we daar aankwamen zagen we Melocactussen staan op de bergen en de auto stond al bijna stil maar Joël was echt niet te vermurwen en wilde eerst naar het park gaan zien wat we dan ook deden.

De tuin was de moeite waard om gezien te worden. Joël zag echter wel dat het park achteruit boerde, zijn goede zorgen als plantenliefhebber waren er niet meer bij. Toch was een bezoek aan deze tuin de moeite waard. Intussen was het al wat laat geworden en toch werd er nog gestopt waar we de Melocactussen hadden zien staan. Je kent cactusliefhebbers toch wel, ze zouden hemel en aarde bewegen wanneer ze cactussen zien. Nog net op tijd konden we enkele foto's maken van de toch zeer mooie *Melocactus harlowii*. Hij kan 25 cm hoog worden en daarop nog een cephalium krijgen van 7,5 cm hoog.

Vergeleken met de andere Melo's uit Cuba is hij slank. Hij komt op verschillende plaatsen voor in het zuiden langs de kust en is dan ook zeer variabel en niet zelffertil.

We keerden welgezind naar ons hotel terug. We hadden Joël beloofd vroeg aan zijn deur te staan de volgende dag wat voor hem helemaal geen probleem was. Voor ons ook niet, alhoewel dat dan weer met een start zonder eten moest gebeuren. We reden richting Guantanamo. Daar zagen we door Joël de originele standplaats van *Opuntia militaris* die inheems is op Cuba. Ik moet zeggen dat we niet veel opuntia's gezien hebben. Verder passeerden we de Amerikaanse militaire basis van Guantanamo.

Alhoewel we wisten dat *Melocactus evae* hier ergens moest worden teruggevonden wilde onze Cubaan niet dat er hier gestopt werd. Dat hadden wij bij P  p   ook al ondervonden, ze hebben echt angst voor het regime en willen voor dergelijke feiten niet het gevang in. We reden ongeveer 36 km door tot aan Vateriales en zagen er op de bergen niet ver van de kust een redelijke grote Melocactus staan. Joël liet ons stoppen want het ging hier om *Melocactus borhidii*. Deze plant is zeer variabel, zowat alle maten zijn voorhanden vanaf 15 tot 30 cm hoogte. Het cephalium is wel typisch voor deze Melocactus, een cephalium van 3,5 cm hoogte dat wit is met langs de zijanten bleekrode borstelharen. In de schaduw groeiden ze zeer langwerpig uit. Voor het eerst vonden we daar *Mammillaria prolifera* met witte bedoorning die ook inheems is in Cuba. *Ritterocereus hystrix* is wijd verspreid op het eiland, hier is eigenlijk de oorspronkelijke plaats van de plant, 25 km van Imias verwijderd. Een beetje verder stopten we nog waar we een zeer mooie cristaat van deze plant konden bewonderen. De plant zelf wordt 8 tot 12

Standplaatsopname van *Melocactus evae*

m hoog en met zeer harde doornen. We reden nu verder richting Imias en aan San Antonio del Sur stopten we voor *Melocactus radoezii*. Het is een plant die niet zo groot wordt 11 tot 13 cm en met de bedoorning min of meer naar boven gericht. Het cephalium is maar 3 cm hoog en in vele gevallen meer rode borstelharen dan witte wol. We vonden ze op de bergen en ook aan de kuststreek. Doordat Joël al deze planten wist te staan hadden we werkelijk geen probleem om ze te vinden. Hij zei ons telkens weer: hier moet je stoppen, hij kende die vindplaatsen op zijn duimpje. We reden wat verder en stopten even bij een voorhistorisch openluchtmuseum. Je kon er niet naast kijken, het was gelegen langs de weg met meer dan levensgrote beelden. We trokken verder en dicht bij Imias zagen we *Melocactus acunai* op de bergen. De klim was echt

geen pretje, het was hier redelijk steil omhoog met van die rolkeien op de weg. Er staan zeer veel mooie Melocactussen in Cuba, *Melocactus acunai* is één van de mooiste. De lange harde doornen zijn typisch voor deze plant en zijn meestal opwaarts gericht. Vele planten waren hier wel beschadigd, volgens Joël door de vraatzucht van een kever. Die beestjes moeten toch ook eten. Over de berg heen aan de kust vonden we ze op dezelfde plaats. Ze kunnen tot 30 cm hoog worden en hebben 12 naaldvormige randdoornen en 3 tot 4 dikkere middendoornen van 5 cm lang. Het cephalium kan tot 10 cm hoog worden en ze kunnen ons tot 3 cm donkerrode bloemen schenken. Na deze derde standplaats van die dag bezocht te hebben, was het tijd om naar ons hotel terug te keren. We brachten Joël naar huis en spraken af om de volgende dag op zoek te gaan naar *Melocactus ocujalis*. Volgens Joël was het ook niet zeker dat de plant nog te vinden was. Men had daar een weg aangelegd en dan wordt er niet naar de vegetatie omgekeken. We wilden het in ieder geval proberen. We reden langs de Sierra Maestra en konden de prachtige natuur bewonderen. Dichtbij Ocujal zagen we eindelijk in de verte *Melocactus ocujalis* staan. Tevergeefs, want zulke steile bergen konden we nooit beklimmen. John en Walter haalden halsbrekende toeren uit om boven te komen maar konden geen enkele plant dicht benaderen. Ze zeiden zelf dat het levensgevaarlijk was. We waren tevreden dat de plant niet verdwenen was, zoals eerst verondersteld werd. De Cubaanse regering houdt geen rekening met de plantengroei en zo zijn *Melocactus mantanzanus* en *Melocactus actinacanthus* volledig verdwenen van de standplaatsen. We keerden terug naar het huis van Joël. In feite hadden we zijn eigen verzameling

VERENIGINGSNIEUWS

IN DIT NUMMER :

Verenigingsadressen.....	18
Ledenadministratie jubilarissen	19
Verenigingsnieuws	
- Mutatiet afdelingskader	19
- Programma Alg. ledenvergadering.....	19
Aanwinsten Bibliotheek	19
Jaarverslag penningmeester	20
- bibliotheek.....	22
Afdelingactiviteiten	24
Evenementenkalender	27
Vraag en Aanbod	28
Advertentie pagina's.....	29/32

APRIL 1996

NEDERLANDS BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS VAN
CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Succulenta

BESTUUR

Voorzitter: K.F. Zaunbrecher, Jan Glijnisweg 64,
1702 PD Heerhugowaard, tel. 072 - 5746961

Secretaris: C.B. Grimmelhuisen, Stationsstraat
90, 1541 LJ Koog aan de Zaan,
tel. 075-6212073.

Penningmeester: J.A.M. Schellart, Clarionlaan 12,
2082 HJ Santpoort - Zuid.

2e Secretaris: Mevrouw. J.M. Smit-Reesink, Prins
Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Benne-
kom, tel. 0318-417551.

Propaganda: VACATURE

LIDMAATSCHAP

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen en
opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk bij de
ledenadministrateur: de heer P. van der Laken,
Talingstraat 6, 2406 EL Alphen aan de Rijn.

Kosten lidmaatschap:

leden Benelux f 40,- (bfr 750), hier wonende
jeugdleden f 20,-; leden elders in Europa f 50,-
en buiten Europa f 65,- per jaar

FINANCIËLE ZAKEN

Betalingen via de bankrekeningen van SUCCU-
LENTA SANTPOORT:

In Nederland: rekening nr. 55.32.38.981 bij de
ABN/AMRO of rekening nr. 680596 bij de
Postbank.

In België: Rekening nr. 000.1141809-22 bij de
Belgische postgiro

In Duitsland: Rekening nr. 15.65.907/019 bij de
ABN/AMRO te Aachen, BLZ 390.10200

Overige landen in Europa: bij voorkeur per
gekruste (crossed) Eurocheque.

TIJDSCHRIFT SUCCULENTA

Verschijnt 6 maal per jaar in de even maanden.

KOPIJ

Kopij voor het tijdschrift zenden aan Mevrouw.
J.M. Smit-Reesink, Prins Willem Alexanderlaan
104, 6721 AE Bennekom.

Kopij voor het eerstvolgende nummer van het
verenigingsnieuws voor de vijftiende van de
even maanden te zenden aan : C.B. Grimme-
likhuisen, Stationsstraat 90, 1541 LJ Koog aan
de Zaan, tel. 075-6212073.

Advertentie tekst voor plaatsing in het volgende
nummer inleveren voor de vijftiende van de even
maanden bij Mevrouw. J.M. Smit-Reesink, Pr.
Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Benne-
kom. Tel. 0318-417551.

REDACTIE

J. van Alten, Richard Burtonstraat 1, 1325 KK
Almere (Hoofdredacteur). E.mail:
vanalten@nedernet.nl

L. Bercht, Veerweg 18, 4024 BP Eck en Wiel.

L.E. Groen, Heelsumseweg 49, 6721 GR Benne-
kom.

J.J. de Morree, Kon. Emmalaan 23, 2264 SH
Leidschendam.

A.B. Pullen, Rinkslag 19, 7711 MX Nieuwleusen.

B. Zonneveld, Schubertlaan 196, 2324 BC Leiden.

Lay-out: A. van Zuylen, Hoefstraat 9, 5345 AM
Oss.

Secretariaat: Mevr. J.M. Smit-Reesink, Prins
Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Benne-
kom.

ADVERTENTIETARIEVEN

1/16 pag. f 30,-

1/8 pag. f 55,-

1/4 pag. f 85,-

1/2 pag. f 140,-

1/1 pag. f 240,-

Kortingen op aanvraag.

VERKOOP LOSSE NUMMERS

Via de boekenbeurs, zie onder instellingen

OVERIGE INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

W.P.C.H. Bervoets, Mozartstraat 108, 7391 XM
Twello; tel 0571-272841.

CLICHÉFONDS

J. Schraets, Geuldersedijk 2, 5944 NH Arcen. Tel.
077-4732913

DIATHEEK

J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum.
Tel. 045-5272461

PLANTENCENTRALE

Mevr. E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741
KM Lunteren. tel. 0318-483579.

BOEKVERKOOP EN VERENIGINGSARTIKE- LEN

Mevr. E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741
KM Lunteren. tel. 0318-483579.

BOEKENBEURS

W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT
Montfoort. tel. 0348-471083

JUBILARISSEN IN 1996**40 jaar**

M. Esmeyer van de afdeling Arnhem
 H. Vriesendorp van Aalderen van de afdeling
 Voorne-Putten
 E.A.M. Verduyn de Bruin (erelid Succulenta) van
 de afdeling IJsselstreek

25 jaar

W. Bongers te Arnhem
 P. Bruning te Chiclana de la Frontiera Spanje
 L. van Crieckinge te Lint België
 J.A.C. v/d Giessen te Bergen N.H.
 A.M. Hofman te Arnhem
 N. Huffels te Woerden

Mutaties in het afdelingskader

De secretaris van de afdeling West Brabant heeft de harp aan de wilgen gehangen. Het secretariaat wordt tijdelijk waargenomen door de voorzitter, de heer C.G. Goorden, Dubbelberg 82, 4708 DK Roosendaal; tel. 0165-552404.

Ook de afdeling den Helder heeft een nieuwe secretaris. Na vele jaren trouwe dienst heeft de heer W. Lohrengel de pen overgedragen aan P.P. van de Puy, Ada van Hollandstraat 3, 1791 DG Den Burg, tel. 022-314083.

De afdeling Utrecht heeft een nieuwe secretaresse. Benoemd werd Mevrouw C. v.d. Flier, Lijsterstraat 69, 3514 TB Utrecht.

De afdeling West Friesland heeft een nieuwe penningmeester. Dit is geworden de heer J. Swen, Stolphoeve 18, 1689 DH Zwaag.

ALGEMENE LEDENVERGADERING georganiseerd door de afdeling Amsterdam ter gelegenheid van hun 70 jarig bestaan. PROGRAMMA van 20 april 1996.

- 9-11 uur Ontvangst op de Kwekerij van Ubink aan de Mijnsheerenweg 18-20 ter Kudelstaart.
- 11.15 uur Lezing door de heer P. Braun over Brazilië in het dorps huis te Kudelstaart aan de Kudelstaartseweg 239.
- 13.00 uur Gezamenlijke lunch in het dorps huis; info voor deelname: J.P. Betlem te Mijdrecht, tel 0297-282268.
- 14.00 uur Algemene Ledenvergadering.
- 17.00 uur Afsluiting

J. van Kan te Hulsberg
 A.C. Karman te Nuenen
 H.J. Meerman te Maasland
 R. Bregman van de afdeling Amsterdam
 B. Tänzer van de afdeling Arnhem
 P.R. de Zeeuw van de afdeling Gouda
 W.J. v/d Plas van de afdeling Haarlem
 C. v/d Flier van de afdeling Utrecht
 N.L. Engels van de afdeling West Brabant
 J. Minnaar van de afdeling Zeeland
 A.P. de Rijke van de afdeling Zeeland

Afdelingen in 1996

Amsterdam 70 jaar
 Nijmegen 60 jaar Dordrecht 40 jaar
 Een ieder gefeliciteerd namens het bestuur!

VERENIGINGSNIEUWS - 1

NIEUWE AANWINSTEN BIBLIOTHEEK:

- HAS 1 1993 Haseltonia Year book of the Cactus and Succulent Society of America.
 HAS 2 1994 Idem.
 HAS 3 1995 Idem.
 RPS-39 Jaargang 1988 Repertorium Plantarum Succulentarium. Uitgave IOS (Internationale Organisation fr Sukkulenten-Forschung).
 RPS-40 Jaargang 1989 Idem.
 RPS-41 Jaargang 1990 Idem.
 RPS-42 Jaargang 1991 Idem.
 RPS-43 Jaargang 1992 Idem.
 RPS-44 Jaargang 1993 Idem.
 RPS-45 Jaargang 1994 Idem.
 285: Edward F. Anderson, Salvador Arias Montes, Nigel P. Taylor; Threatened Cacti of Mexico, 1994.
 286: M.B. Bayer; The new Haworthia Handbook, 1982. Geschenken door dhr. van Alsemgeest.
 287: Gordon Rowley; Anacampseros, Avonia, Grahamia, 1995.
 288: Norbert Gerloff & Jozka Neduchal & Stanislav Stucklik; Gesamtdarstellung aller Notokakteen, 1995.

Sprekerslijst

Het voornemen bestaat binnenkort een aanvulling op de infomap uit te geven. Willen sprekers, die nog een wijziging op de informatie van 1995 willen opgeven, dit onverwijld doen? Mevrouw J. v.d. Ven van Gerwen, St. Jansstraat 51, 5507 NB Oerle is zo vriendelijk, deze opgave voor ons dit jaar te verzorgen.

FINANCIEEL JAARVERSLAG 1995

Balans per 31 december		
	1995	1994
(in guldens)		
Activa		
Apparatuur	8.059	9.066
Clichéfonds	10.928	6.612
Verenigingsartikelen	4.253	17.477
Boekenmarkt	p.m.	p.m.
Vorderingen/vooruitbetaalde kosten	7.436	10.509
Liquide middelen	<u>149.340</u>	<u>134.489</u>
	180.016	178.153
Passiva		
Eigen vermogen	109.876	115.090
Vooruitontvangsten	52.221	42.659
Schulden/te betalen kosten	<u>17.919</u>	<u>20.404</u>
	180.016	178.153

Toelichting

Apparatuur

Hieronder is opgenomen de aangeschafte apparatuur en software ten behoeve van het secretariaat, redactie en ledenadministratie. Afschrijving vindt plaats in 3 tot 5 jaar vanaf het tijdstip van ingebruikname.

Clichéfonds, Verenigingsartikelen, Boekenmarkt

Deze posten betreffen voorraden en vorderingen. Voorzichtigheidshalve zijn de voorraden van de boekenmarkt zonder waarde opgenomen.

Vorderingen/vooruitbetaalde kosten

Hieronder zijn ondermeer opgenomen de te vorderen rente en vorderingen uit hoofde van advertenties.

Liquide middelen

Betreft de kas- en banktegoeden alsmede tegoeden op spaarrekeningen.

Eigen vermogen (in guldens)	
Algemene reserve:	
Saldo begin boekjaar	100.657
Bij: Voordelig saldo boekjaar	<u>8.586</u>
	109.243
Af. Afwaardering voorraad verenigingsartikelen	13.800
Onttrekking ten gunste van bestemmingsreserve	<u>1.567</u>
Saldo einde boekjaar	<u>93.876</u>
Bestemmingsreserve (voorheen Floriadefonds):	
Saldo begin boekjaar	14.433
Bij: Toevoeging ten laste van de algemene reserve	<u>1.567</u>
Saldo einde boekjaar	<u>16.000</u>
	109.876

De toevoeging aan de bestemmingsreserve betreft toegerekende rente over de jaren 1994 en 1995. Ten laste van de algemene reserve is de waarde van de overtollige voorraden verenigingsartikelen gebracht. De afgeboekte waarde bedroeg f 13.800.

Vooruitontvangsten

Betreft in hoofdzaak de vooruitontvangen contributie voor het jaar 1996.

Staat van baten en lasten

	Werkelijk1995	Begroot1995	Werkelijk1994
(in guldens)			
Inkomsten			
Contributies	100.482	103.000	100.601
Clichéfonds	6.241	6.000	5.681
Verenigingsartikelen	1.055	500	1.711
Boekenmarkt	796	500	957
Rente	<u>6.200</u>	<u>5.500</u>	<u>5.998</u>
	114.774	115.500	114.948
Uitgaven			
Tijdschrift	80.913	81.300	83.089
Ledenadministratie	5.574	5.700	5.687
Bibliotheek/diathEEK	2.360	2.000	1.096
Algemene vergaderingen	2.470	3.000	2.419
Jubileum			10.941
Propaganda	2.738	4.000	2.023
Enquête			4.168
Bestuur:			
- Reizen en vergaderingen	3.673	5.000	3.729
- Porti/telefoon	3.058	5.000	5.219
- Materialen/kantoorbenodigdheden	1.514	2.000	1.500
- Rekening-courant en incassoprovisie	1.328	1.000	300
- Diversen	1.553	1.500	508
- Afschrijvingen	<u>2.507</u>	<u>2.000</u>	<u>1.801</u>
	106.188	112.500	122.480
Voordelig (nadelig) saldo	8.586	3.000	-7.532

Toelichting**Contributies**

Het ledental is ten opzichte van 1994 nagenoeg gelijk gebleven. De begroting was gebaseerd op een toename die niet gerealiseerd is.

Clichéfonds

Ten opzichte van 1994 is de omzet afgenomen met ca f 4.000. Een hogere brutomarge en lagere kosten ten opzichte van 1994 hebben het nettoresultaat desondanks doen toenemen met ca f 600.

Verenigingsartikelen

Behoudens de bewaarbanden nemen de overige verkopen van de verenigingsartikelen af.

Boekenmarkt

De behaalde nettowinst is deels als opbrengst verantwoord en deels gereserveerd ten behoeve van aankopen.

Rente

De rente-opbrengst is ten opzichte van 1994 en de begroting 1995 hoger omdat het werkelijke rentepercentage iets hoger was dan begroot en omdat een groter deel van de liquide middelen rentedragend is uitgezet.

Specificatie tijdschrift

	Werkelijk 1995	Begroot 1995	Werkelijk 1994
(in guldens)			
Drukwerk artikelen	42.485	42.600	43.683
Fotowerk	15.724	16.900	17.973
Drukwerk/verenigingsnieuws	8.776	7.400	7.734
Porti	11.540	12.000	11.315
Enveloppen	880	2.700	6.039
Redactie	<u>3.824</u>	<u>2.700</u>	<u>1.569</u>
	83.229	84.300	88.313
Advertenties/litho's	<u>2.316</u>	<u>3.000</u>	<u>5.224</u>
	80.913	81.300	83.089

Door een groter aantal pagina's van het verenigingsnieuws zijn de kosten hiervan hoger dan begroot. De aankoop van nieuwe enveloppen zal in 1996 geschieden. Door een juistere kostentoerekening tussen secretariaats- en redactiekosten zijn deze laatste hoger dan begroot. De advertentie-opbrengsten nemen af omdat geen actief advertentiebeleid gevoerd kon worden.

Bibliotheek/diatheek

De bibliotheek heeft in 1995 een actiever aankoopbeleid gevoerd waardoor de kosten hoger dan begroot zijn.

Propaganda

Omdat de bestuursfunctie "propaganda" gedurende 1995 grotendeels vacant was, kon geen actief beleid worden gevoerd

Bestuur

De totale bestuurskosten zijn ca f 4.400 onder de begroting gebleven en ca f 900 lager dan over 1994. Deze lagere kosten zijn grotendeels veroorzaakt doordat gedurende een groot deel van het jaar enige bestuursfuncties vacant waren.

De afschrijvingen zijn hoger vanwege een niet voorziene investering in software ten behoeve van de ledenadministratie.

INSTELLINGEN - 1

GEBRUIKTE BOEKENBEURS 3 JAAR JONG !

Nu de gebruikte boekenbeurs al weer 3 jaar draait en het er naar uit ziet dat deze instelling zijn bestaan heeft verworven leek het ons een goed idee het verloop eens op papier te zetten. Deze instelling is ontstaan nadat vele jaren is geprobeerd, vooral de najaarsvergadering, wat aantrekkelijker te maken.

Wordt de voorjaarsvergadering in samenwerking met een afdeling georganiseerd, die daarvan altijd iets bijzonders maakt in de vorm van een bezoek aan tuinen, kwekerijen of een lezing, de najaarsvergadering bestond simpel alleen uit een vergadering. Heren als Rubingh en van Oeveren zorgde dan nog wel eens voor wat vuurwerk maar over het algemeen was het een saai bedoening. Onze oud-voorzitter Herman Koningsveld heeft

nog geprobeerd met verkoop van plantjes de vergaderingen nog iets extra's te geven, helaas met matig succes.

We kregen toen het idee om een ruil/verkoopbeurs te organiseren met tweedehands boeken. Rondneuzend in onze boekenkast besloten we maar wat opruiming te houden. Op de eerste vergadering die volgde bleken wij echter zelf, de grootste aanbieder. Slechts enkele leden boden een gering aantal boeken aan.

Hoe nu verder? We probeerde dan maar boeken voor anderen te verkopen. Dit bleek moeilijk te organiseren en bracht vooral administratief enorm veel werk met zich mee zodat dit slechts op zeer beperkte schaal mogelijk was.

Vervolgens is het idee ontstaan om boeken en tijdschriften simpelweg op te kopen en vervolgens met winst door te verkopen. Met de winst kon dan de portokosten en reiskosten worden betaald en

een voorraad boeken worden opgebouwd.

Op 22 december 1992 is de goedkeuring van het bestuur ontvangen en met een lening van F.1000,- is de instelling van start gegaan. De eerste grote partij boeken hebben we voor een gunstige prijs kunnen kopen bij Herman Koningsveld waardoor wij direct al een goeie start hadden. Daarnaast komen alle overtollige Succulenta's bij ons terecht welke op zich een leuke basis vormen, de verkoop is echter mondjesmaat en de voorraad is een aanslag op onze opslagruimte. We moeten ons nog nader beraden wat we hiermee gaan doen. Inmiddels is het geleende bedrag terug betaald, daarnaast is de wens van de penningmeester om ieder jaar ongeveer F.500,- in de verenigingskas te storten zelfs ruimschoots vervuld.

Ondertussen is ook een samenwerkingsverband gesloten met de landelijke Bibliotheek. Afgesproken is dat de 1e keus voor de bibliotheek is. Aardig hierbij is te vermelden dat op die manier een bijzonder kostbaar en gaaf boek van K. Schumann Gesamtschreibung der Kakteen uit 1902 voor een uiterst gunstig prijsje in de bibliotheek is gekomen.

Dit boek kwam via bemiddeling van de afd. Gooi en Eemland uit de verzameling van de Hr Rubingh. Bovendien bezit dit boek ook nog een ex libris van Bommeljé.

Naast het feit dat dit nu allemaal aardig loopt is het toch opvallend dat zodra wij denken een aantrekkelijk boek in handen te hebben, we bij het raadplegen van de Bibliotheeklijst er toch al veel in voorraad blijkt te zijn.

Met andere woorden, onze bibliotheek bezit veel meer dan dat wij ooit hadden gedacht.

Om een beter beeld te krijgen besloten we daarom maar eens een bezoek te brengen aan onze nieuwe Bibliotheekbeheerder de Heer Bervoets in Twello. Naast de indrukwekkende hoeveelheid boeken en tijdschriften, viel toch wel op dat nog al wat zaken in slechte staat verkeren. Sommige boeken zijn letterlijk stuk gelezen, andere zijn plat gekopieerd. Deze werken ruilen we nu om voor betere exemplaren. Dit betekent dat de kwaliteit van de boekenbeurs wat terug loopt en dat we sommige boeken zelfs weggooien (niet de hele oude werken natuurlijk) maar dit hebben we er graag voor over. Ook zijn er nog al wat boeken, tijdschriften en gedeelten uit tijdschriften zoek. Ook deze zullen we zo veel mogelijk weer gaan aanvullen. Van Succulenta ontbreken van de jaren 49 t/m 62 de groene, soms blauw of oranje kافتen, deze zijn bij het inbinden verloren gegaan. Dit blijkt nu een groot gemis te zijn omdat daarop, behalve advert-

enties, ook al het verenigingsnieuws staat. Een deel van de geschiedenis van onze vereniging is daardoor in de bibliotheek niet terug te vinden. We gaan proberen om ook dat te herstellen. In de bibliotheek kwamen we ook nog iets bijzonders tegen. Namelijk 2 grote dozen met fotoalbums met zo'n 150 zwart/wit foto's geschonken door wijlen Frans DeLaet aan onze vereniging. In een van de oude Succulenta's staat dit ook vermeld.

Deze zwart/wit foto's lopen helaas in kwaliteit hard achteruit. Vele foto's hadden we al eens gezien in diverse vooroorlogse boeken en tijdschriften, maar er zitten ook unieke foto's bij. Grote indruk maakte de foto's waarbij je een goed beeld kreeg van de grootte van de kwekerij van Frans DeLaet en een foto van een groep schooljongens in uniform die aan het verspenen zijn. We gaan proberen voordat de kwaliteit tot nul is gereduceerd nog iets leuks met deze albums te doen.

Nu we zo'n tijdje bezig zijn met deze activiteit beginnen we een aardig beeld te krijgen van wat er zoal te koop is op dit deel van ons hobby-gebied. Opvallend is, dat zeer oud materiaal ook zeer kostbaar wordt. Een voorbeeld willen we graag noemen:

Laatst kwam er via een antiquariaat de banden 1 t/m 13 van het tijdschrift Monatschrift Für Kakteenkunde te koop, dit zijn de eerste jaren van dit tijdschrift van 1891 tot 1903. De prijs is F.1000,-. Nu heeft onze bibliotheek ook dit tijdschrift in bezit, maar vanaf 1901. U begrijpt dat wij er een groot voorstander van zijn om, ondanks de hoge prijs zulke werken toch aan te schaffen. We kunnen dit echter alleen doen met voldoende support van de leden.

De discussie ontstaat vaak, wat heeft het voor zin, hoe vaak worden zulke werken nu uitgeleend, de waarde is betrekkelijk enz.

Wij dachten ook altijd vrij kritisch in die richting, echter na de start van een diepgaande studie van in ons geval het cactus geslacht *Thelocactus* kwamen we er achter dat iedere studie begint bij de oudste literatuur. Deze literatuur is onontbeerlijk, daarnaast moeten wij ook aan de tijd na ons denken. Ons idee wat nu wijs is en wat niet, is dus flink aan de ontwikkelingen van de laatste jaren aangepast.

Naast de oude boeken en de zeer oude boeken komen er ook veel nieuwe boeken uit.

Vooraf de betere boeken worden natuurlijk door de bibliotheek aangeschaft.

Maar er komen de laatste jaren ook nog al wat

INSTELLINGEN - 3

zeer kostbare werken uit. Behalve dat dit een aanslag is op het budget van de bibliotheek, zijn deze werken voor de meeste leden te kostbaar om zomaar te bestellen. Zelfs gerenommeerde boekhandels zullen deze boeken niet zomaar in voorraad nemen. Vroeger werden ook zulk soort boeken nog wel eens gratis ter recensie aangeboden, helaas ook dit wordt minder. Dit betekent dat zulke boekwerken voor niemand in beeld komen.

Als grote wens hebben we nu nog om de boekenbeurs zo te laten groeien dat we zulke werken zonder meer kunnen bestellen.

Vervolgens nemen we deze boeken mee naar de jaarvergadering en kunnen de leden ze ter inzage bekijken. Geïnteresseerde leden kunnen deze boeken dan normaal bij de boekhandel bestellen. Zij weten nu immers of zo'n kostbaar boekwerk aan hun verwachtingen voldoet.

Dit inkijkexemplaar verkopen wij vervolgens door aan de bibliotheek, is deze niet geïnteresseerd of is het budget al op, dan wordt het boek aan de eerste de beste geïnteresseerde voor de inkoopprijs verkocht.

Naast de in en verkoop zijn we ook gestart om boeken en tijdschriften waar we te veel van in voorraad hebben te ruilen met het buitenland. In het buitenland is ook wat meer interesse in de jongere Succulenta's. Deze ruiling heeft al

geresulteerd in een eerste schenking van een doos boeken aan de bibliotheek.

Een samenwerking met de bibliotheek is zinvol. Een samenwerking met de propaganda heeft ook zijn voordelen.

Op de E.L.K. bijeenkomsten is gebleken dat alleen maar een propagandastand van Succulenta weinig succesvol is. Niets is zo teleurstellend dan achter een kraam te staan waar nauwelijks belangstelling voor is. Slechts enkele leden worden ingeschreven.

Op de laatste E.L.K. bijeenkomst kon de boekenbeurs prachtig gecombineerd worden en raakte we vooral aardig wat Succulenta jaargangen kwijt. Van een aantal leden die al vele jaren zochten naar bepaalde boekwerken hebben we hun wensen kunnen vervullen.

Kortom onze jongste instelling groeit als kool en dat is te danken aan de medewerking en belangstelling van U allen. Helaas heeft ook onze vrije tijd zijn beperkingen. Maar toch willen wij alle leden even bedanken voor de grote belangstelling en medewerking die ik heb gekregen. Bedankt!

Literatuur:

Magnin J.C.A. 70 jaar Succulenta bibliotheek
Suc. Vol.69 (1990) pag.159-16

Wim Alsemgeest

AFDELINGSACTIVITEITEN - 1

Achterhoek

- 11 apr. Frans Noltee met dialezing over Namakwaland
9 mei Praktijkavond
13 juni Gastspreker, dhr Linssen, E.N.O. gebouw, Woerdseweg, Groenlo.

Amsterdam

- 19 apr. Nico Uitenbroek over ???
21 juni De heer Jamin over Mexico
Amsterdams Natuur- en Milieueducatiecentrum
Plantage Middenlaan 2e(bellen), Amsterdam,
20.00 uur.

Arnhem

- 11 apr. Grote Voorjaarsverloting.
9 mei Doe-avond met plantenkeuring-, naamgeving, zaaiwedstrijd, ruilen etc.
15 mei Busreis naar 3 kwekers in het Westland
5 juni Avondbezoek aan kwekerij van Workum.
13 juni Gastspreker.
Zaaltje van de speeltuinvereniging 'Tuindorp', achter het pand Floralaan 18, Wageningen, 20.00 uur.

Brabant-België

- 26 apr. Epithelantha en Astrophytum door Fermin Vergauwen
31 mei Matucana door Robert van Averbek
29/30 juni Opendeurdagen
Tuinbouwschool, Hoger Rijksinstituut voor Tuinbouw, de Bavaylei 116, 1800 Vilvoorde, 20.00 uur

Delfzijl e.o.

- 4 apr. Gezamenlijke avond met Groningen en Drenthe in Hotel Koopman, Palz 7 te Beilen Aanv. 20 uur
- 9 mei Lezing door Robert Mayer over de Mesa garden in Nieuw Mexico
- 11 mei Afdelingsreis met Groningen en Drenthe
- 1 juni Excursie naar Duitsland
- 6 juni Bijeenkomst in de kassen van Bronsema van Aarle, de Akkers 9 te Zuidbroek
- 13 juni 'Kasje kijken'
- 27 juni 'Kasje kijken'
- Groene Weide, Snelgersmastraat 15, Appingedam, 19.30 uur.

Dordrecht e.o.

- 11 apr. Voorbereiding tentoonstelling en algemene praatavond
- 25 apr. Cursus fotografie door F. Noltee
- 9 mei Lectuuravond, bespreking nieuwe boeken en andere uitgaven
- 23 mei Cursus beheer plantenverzameling door M. v.d. Pieterman
- 13 juni Lezing door F. Noltee over zijn reis in Okt 95 naar Ethiopië
- Rode Kruisgebouw, Dubbelsteynlaan west 43, Dordrecht, 19.30 uur.

Drenthe

- 4 april Avond met Delfzijl en Groningen. Spreker Alfons Beukelaers
- 8 mei Dia's Engelandreis door Ad Hagestein en Sjef Pistor .
- 11 mei Gezamenlijke reis Gouda en Groot-scholten
- 5 juni Kasbezoek Koert Olde Hotel Koopman, de Palz 7, Beilen.

Flevozoom

- 15 apr. Arend van der Snee reisverhaal over Argentinië 1995
- 20 mei Ieder neemt een plant mee en vertelt er iets over
- 17 juni Kasje kijken bij leden in Lelystad Groen van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk, 19.30 uur.

Fryslân

- 9 apr. G. Melissen over het geslacht Ariocarpus
- 14 mei Diavoorstelling door M. Brigoos. Zalencentrum Tivoli, Huizumerlaan 59, Leeuwarden, 19.30 uur.

Gouda e.o.

- 18 apr. Praatavond, voorbereiding beurs en dia's van eigen leden.
- 't Brandpunt, Turfmarkt 58, Gouda, 20.00 uur

Groningen.,

- 4 apr. Gezamenlijke lezing in Beilen door Alfons Beukelaers over 'de kleine geslachten'
- 11 mei Gezamenlijk Reijsje
- 23 mei Bijeenkomst in de kassen van Gerard Geling
- 1 juni Duitsland Reis
- 15 juni Kasje kijken in Friesland
- Zaal van de buurt- en speeltuinvereniging SELWERD, Elzenlaan 72, Groningen, 19.30 uur

Den Helder e.o.

- 20 apr. Nico Uitenbroek over Gringo-3
- 18 mei Excursie
- Centrum voor Natuuronderwijs 'De Groene Poolster', Pastuerstraat 6, Den Helder, 13.45 uur

Hoeksche Waard

- 11 apr. Dia's van leden en voorjaarsnuilbeurs
- 9 mei Quiz en bespreking Mammillaria, de Lasiacanthagroep
- 13 juni Bingoavond
- Natuur Bezoekers Centrum Hoekse Waard, aan de Rijkshaven, Numansdorp

Nijmegen

- 2 apr. Thema-avond 'Astrophytums'
- 7 mei Ruilavond
- 18 mei Excursie naar Lubbers-Twello en ...
- 4 juni Kasbezoek bij Theo
- Opleidingscentrum 't Vanck, Energieweg 19, Nijmegen, 19.30 uur

Rotterdam e.o.

- 22 apr. Lezing door E. van Hoofstadt Beginnerscursus: zaaien, verspenen, verplanten, grond etc.
- Bovenzaal van het Wijkgebouw Pier 80, Rösener Manzstraat 80, Rotterdam, 20.00 uur

Tilburg

- 15 apr. Ben Zonneveld: Winterharde succulenten zoals Rosularia, Orostachys Lewisia en Cactussen
- 28 apr. Plantenbeurs
- 13 mei Alb. Goossens: Bolivia 1994
- 10 juni Thema-avond
- Kasteelhoeve, Hasseltstr 256, Tilburg, 20.00 uur

AFDELINGSACTIVITEITEN - 3

Utrecht e.o.

- 11 apr. Lezing door Arnold Meerstad over Matucana's
- 9 mei Lezing door Nico Uitenbroek over 'New Mexico tour' en 'van Guadalupe Mountains tot Big Bend'
- 13 juni Kas- en tuinbezoek bij Gerard Wammes en Cor van 't Pad (Agaves)
- Buurthuis Ravelijn, H. Graaflandstraat 2a, Utrecht, 20.00 uur

Voorne-Putten en Rozenburg

- 8 apr. Lezing door Ludwig Bercht over Paraguay
- 13 mei Kasbezoek bij één van de leden
- ?? juni Excursie
- Het Trefpunt,
Burg. v.d. Blinklaan 5, (Vierpolders Gem Brielle), 19.30 uur

West-Brabant

- 20 apr. Lezing door E. van Hoofstadt 'Mexico, deel 2', 11 mei Excursie naar de tuinen van Meise en de Herdt, 15 juni Diaserie over excursie en planten Kees Goorden, 14 dec. Jaarvergadering,
- Café marktzicht, Markt 50, Etten-Leur

Zaanstreek

- 12 apr. Onderlinge Avond
- 3 mei Ludwig Bercht met lezing 'Rio Grande'
- 7 juni Kasbezoek bij leden ,
- Kantine van de sporthal De Springplank, Saenredamstraat 34, Assendelft, 20.00 uur

Zeeland,

- 26 apr. Voordracht door Alfons Beukelaers 'Mexican Cacti'
- 11 mei Open kassen en Rotstuinen
- 8 juni Excursie naar België
- 28 juni Plant van de maand: Winterharde Opuntia's,
- Thomaskapel, aan de Vrijlandstraat, Middelburg, 19.30 uur

Zuid Limburg,

- 2 apr. Ludwig Bercht: Gymnocalycium
- 7 mei André Liekens: Flowering Inferno
- 4 juni Wim Alsemgeest: Meer dan 25 jaar hobby tussen Cactussen en Vetplanten

Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12, Schimmert, 19.30 uur

Zwolle

- 23 apr. Vaasense avond
- 28 mei Avond over kweektechnieken o.l.v. Hans Huizing
- 9 juni Excursie
- Gebouw de Groene Welle, v/h Centrum voor Tuinbouwonderwijs, Prinses Margrietstraat 2, Zwolle, 19.30 uur

NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTER-VERENIGINGEN

Cactussen en Vetplanten

- 13 apr. Wim Alsemgeest met 'Het kweken van moeilijke cactussen'
- 4 mei Uw vragen en 'het herkennen van geslachten' (zaal Zevenbunder t.o. Kasteellei 111 te Wijnegem)
- 15 juni Leo van de Wijngaert met 'Conophytum Study'
- Zaal Don Bosco, St Cordullaplein, Schoten-Centrum bij Antwerpen, 14.00 uur

Cactusvrienden Limburg

- 15 apr. Zeven weken op een mesa Robert Mayer
- 20 mei Evolutie en Thelocactus Wim Alsemgeest
- 17 juni Matucana Robert van Averbeké
- Cultureel Centrum, Dekenstraat 40, Heusden Zolder, 20.00 uur

Grusonia

- 12 apr. Echinocereus door Frans Cuypers
- 10 mei 7 weken bij Mesa Garden door Robert Mayer (zaal Vijverhof Tielst)
- 14 juni Cuba en zijn Cactussen door Walter Dams
- Zaal Don Bosco te Torhout, tenzij anders is aangegeven.

Leuchtenbergia

- 19 apr. De Echinocerei en ik door Jos Vrenken
- 11 mei Reis naar Nederland.
- 25/27 mei Tentoonstelling
- 14 juni Braziliaanse geslachten door Kamiel Nyrinck
- Dienstencentrum, Schoolstraat 44, Schilde, 20 uur.

De vermelding in deze kalender is beperkt tot 80 woorden t.b.v. een afdeling en 40 woorden voor andere (groen) verenigingen.

1996

20 april

Algemene ledenvergadering van Succulenta, te organiseren door de afdeling Amsterdam. Zie voor het programma onder de kop verenigingsnieuws

21 april

Succulenta **Zaanstreek** houdt haar jaarlijkse Cactus- en Vetplantenbeurs in de kantine van de sporthal 'De Springplank', Saenredamstraat 34 te Assendelft. Zaal open van 10 - 16 uur. Bereikbaar vanaf Amsterdam via de A8 tot het einde en dan rechtsaf (N246) naar de N203 richting Krommenie/Assendelft. Voor het NS Station links de Dorpstraat in en dan is het de tweede straat aan Uw rechterhand. Met de trein naar het station Krommenie/Assendelft en vervolgens een kwartiertje lopen. Tafelreservering ad 7.50 p/tafel vóór 15 april bij J. Rozemeyer, tel. (075) 642.4260.

28 april

Plantenbeurs afdeling **Tilburg**, Kasteelhoeve 256 te Tilburg. Tafeluur f 5,= p/m. Aanvang 10.00 uur en Entree f 1,=. Info bij Huub van helden, Cornelis de Vriendtstraat 31, 5041 GL Tilburg. Tel: 013-352747

4 mei

Plantenbeurs van de **afdeling Fryslân** in het A.O.C. Na twee jaar kunnen wij weer terecht in een splinternieuw complex. Er worden route borden geplaatst, zodat er géén problemen met het vinden van de lokatie zullen zijn, noch bij het vinden van een parkeerplaats. Het adres is nu Jansoniusstraat 2. open van 9.00 tot 15.00 uur. De tafeluur bedraagt f 5,= p/m. Aanmelding en inlichtingen bij A. Veenstra, Bernardlaan 48 a, Kollum; tel. 0511-451666

11 mei

De **Goudse Cactusbeurs** wordt gehouden in het gebouw de Brug te Reeuwijk Brug. Open van 9 tot 15 uur. Standhouders kunnen een uur eerder terecht. De Brug is eenvoudig per auto te bereiken via een bewijzerde route en de toegang is gratis. Voor verder informatie bel Herman Busser, tel. 0182-529135

11-12 mei

Plantenbeurs afdeling **Haarlem** in samenwerking met Natuur en Milieu. Zaterdag eveneens 'natuurlijk tuinieren', waar ook tuinplanten goedkoop te verkrijgen zijn. Adres Kleverlaan 9 te Haarlem, vanaf station richting Haarlem-Noord. Met de auto

vanaf de westelijke randweg afslag Kleverlaan. Toegang tot tuin en beurs gratis, open van 10-16 uur

Deelnamekosten f 6,50 per tafel van 2 m. of f 4,- p/m. Voor inlichtingen en opgave G. Koerhuis, Weteringstraat 34, 2023 RV Haarlem tel.: 023-526 2624 of Th. de Droog, Zwitserlandstraat 4, 2034 BL Haarlem, tel.: 023-5364325.

16 mei

De afdeling Achterhoek organiseert een grote cactustentoonstelling en beurs in en om het E.N.O. gebouw aan de Woerdseweg te Groenlo (achter de "Grolsch") Openingstijd van 10 tot 17 uur. Toegang gratis. Info: Mevr. A. Heijnen, Kuipersweg 9, 7107 BC Winterswijk. Tel. 0543-564314.

25 mei

8e **Vlaamse Plantenbeurs** in de gemeentenzaal Lotenhulle vanaf 10 uur

25/26/27 mei

Show en beurs **afdeling Zuid-Limburg** in de botanische tuin van Kerkrade (10-17 uur). Waarschijnlijk werken onze "buren" uit Belgisch Limburg en Aken mee. Entree F 3.50, kinderen gratis. Route: autoweg E39, N281, afslag Heerlen/Zuid Kerkrade. Vanaf station Heerlen met bus 42/46 tot halte Terwinselen. Tafeluur bedraagt f 7.50 p.m./p.d. Inl. J. Essers, Hokkelbergstraat 8, 6444 AG Brunssum. (045-251911)

25/26/27 mei

Tentoonstelling Succulenten en andere hobby's door **Leuchtenbergia** Schoolstraat 44 te Schilde België; dagelijks vanaf 10 uur.

25 mei/2 juni

Tentoonstelling "Wezigtpark". Negendaagse show van planten van de leden van **afdeling Dordrecht** e.o. in het teken van haar 40 jarig jubileum. Hoofdthema: Cristaten, daarnaast ook andere succulenten. Tevens plantverkoop uitsluitend door de afdeling. Open van 11 tot 16 uur. In het centrum van Dordrecht. Bereikbaar: direct aan de achteruitgang van Centraalstation. Buslijn 4, halte Krispijnseweg. Auto: ingang Krispijnsewe//Nassauweg of parkeren bij CS. Toegang gratis. Info P. Kaptain, tel 0184-691940.

2 juni

Landelijke Open Dag

8 juni

Leidse cactusbeurs, nadere mededelingen volgen

22 juni

Ruilbeurs **Grusonia-België** vanaf 10 uur

30 juni

Open Deur **Grusonia** vanaf 9 uur

18 augustus

De afdeling **West Brabant** houdt op deze Zondag haar jaarlijkse cactusbeurs in de zaal van café 'Marktzicht', Markt 50 te Etten Leur, aanvang 10 uur, einde 15 uur. U kunt plaats bespreken bij C. Goorden
tel. 0165-552404.

15 september

Succulentenbeurs van Leuchtenbergia, Schoolstraat 44 te Schilde België; van 9 tot 14 uur.

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor nr 3/96 moeten voor 15 april 1995 worden opgestuurd aan Mevr. J.M. Smit-Reesink, Pr. Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Te koop gevraagd: Euphorbia bupleurifolia zaden of kleine zaailingen. Mevr. S. van Ursel, Abingdonstraat 96, 9100 Sint-Niklaas, België.

Te koop: Roestvrijstalen bakken.

- 2 van 139 x 44 x 9 cm f 40,-,
- 3 van 91 x 69 x 7,5 cm f 40,-,
- 1 van 44,5 x 69 cm x 7,5 cm f 20,-,
- 6 van 89 x 33 x 5 cm f 10,-.

Prijzen per stuk.

Ronde zaai bakjes uit roestvrijstaal met thermostaat en verwarmingsspiraal. Drsn 24 cm, 5 st. Prijs per st. f 20,-.
Alles in één koop f 325,-. T. Roeters, Julianastraat 11, 5151 VT Drunen, tel. 0416-376568.

21 september

Cactussen- en vetplantenbeurs van het Noorden, verderom in "De Ludinge" Ludinge 4 te Zuidlaren. De beurs van 1995 was een groot succes. Maar voor een grotere en nog gezelligere- en betere beurs zullen alle deelnemers in één ruimte een plaats krijgen, nl. in de sportzaal. Informatie en reservering bij Anton Duizendstraat, Oosterhamrikkade 43^B, Groningen. Tel. 050-5715764. Nadere informatie over kosten tafelhuur, openings tijden en route volgen in het juninumnummer.

Te koop: Propatray zaaitoestel 77 x 40 cm met thermostaat en 4 inpassende zaai kasjes f 75,-. Mevr. B. Venema-Vroege, Kaapbergweg 25, 7361 TG Beekbergen, tel. 055-506 2439.

Te koop gevraagd: Ongeveer 100 Pereskiaopsis velutina. H.M.v.d.Linde, Prunusstraat 55, 4451 DD, 's Gravenpolder. Tel. 0113-312805.

Te koop: aluminium kas. Br. 2.65m, l. 3.85m. 4 Ramen waarvan 1 automatisch, tafels en gaskachel. Zelf demonteren. Vaste prijs f 1250,-. G.Eising, Ruitrakker 37, 9407 BE Assen. Tel. 0592-340325.

Gevraagd tegen evt. vergoeding en porto: Voor onze nieuw opgerichte werkgroep: **winterharde cactussen en vetplanten.** Zaden, zaailingen, stekken en planten van winterharde cactussen en vetplanten om te onderzoeken welke soorten "vrij uitgeplant" winterhard zijn in Noorwegen. De resultaten zullen worden gepubliceerd in Succulenta. Francis Nuis, Eidsvoldsgt 26 A, 2000 Lillestrom, tel. 00 31 63815002, Noorwegen

Te koop: ongeveer 3500 roodstenen bloempotten. Verschillende maten, maar het grootste deel is 13 cm. doorsnee. Prijs n.o.t.k. Ook GRAAG ruilen tegen plastic bakken/kratten van 60 x 40 cm. (zg. tuinbouwkratten). J.W.Huizer, Boekenburglaan 54, 2215 AE Voorhout. Tel. 0252-230255

Te koop aangeboden: zaadlijst; Kakteen-Haage: 1967*1968*1969*1970*1972*1976*1977*1980*1981*(1981 2maal) f 90,-, G.Duursma; Onze Cactussen, 1927, f 35,-, G.Duursma: Succulenten in Beeld en Woord, 1930 f 150,-, International Code of Botanical Nomenclature 1972 f 75,-. Prijzen plus verzendkosten. L.Bosman, Ackersdijkstraat 37-c, 3037 VB Rotterdam, Tel.010-4671283.

Gevraagd: Plantjes, stekken of zaad van *Adromischus bicolor*, *bolusii*, *fragilis*, *juttiae* en *kubusensis* of adressen waar te koop. M.Senders, Karel Doormanlaan 27, 5703 LJ Helmond. Tel. 0492-546646

British Cactus & Succulent Society

Het Journaal van de BCSS verschijnt eenmaal per kwartaal en bevat zowel artikelen van wetenschappelijke aard als verenigingsnieuws en artikelen van lezers.

Eenmaal per jaar publiceren wij Bradleya voor de serieuze verzamelaar en liefhebber van succulenta planten.

Compleet lidmaatschap, incl. Bradleya

In de E.E.G.£ 22.00

Buiten de E.E.G.£ 24.00

Excl. Bradleya resp.£ 12 en £ 13

Overzeese bestemmingen per luchtpost. Vorige nummers verkrijgbaar.

Verdere informatie bij:

Hon. Membership Secretary

Mr P. Lewis, 1 Springwoods, Courtmoor,
Fleet, Hants GU 13 9 SU Engeland.

"GROTE INTERNATIONALE CACTUSSHOW" te Wijnegem bij Antwerpen

Deze wordt gehouden op het adres Kasteellei 111 te 2110 Wijnegem
op 24 - 25 - 26 en 27 mei.

De openingsuren zijn van 10 tot 18 uur en de INKOM IS GRATIS.

Te bekijken: een verzameling met meer dan 40.000 cactussen en andere vetplanten - gedeeltelijk in serren en in de open lucht. Daarbij nog een grote tent van 15 x 30 meter met

planten- en materiaalverkoop - koffiebar - zaadstand en secretariaat. Bijkomende inlichtingen op nummer 0032/3.353.72.58 en vragen naar Eduard

Cactussen en andere vetplanten
Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht HOLLAND
Tel. 078 - 6124200 Fax 078 - 6198396
e-mail: fnoatee@metropolis.nl
<http://www.demon.co.uk/mace/fnoatdef.html>

Ook in 1996 bent U weer iedere zaterdag welkom in onze nieuwe grote kas.

Met ingang van juni zullen we dit jaar bovendien ook **de eerste zondag van iedere maand open zijn.**

Op deze manier hopen we onze klanten nog beter van dienst te kunnen zijn.

De openingstijden zijn net als op zaterdag: van 9 tot 4.

De nieuwe prijslijst is weer gereed en wordt U op verzoek gratis toegezonden.

Voortaan kunt U ons ook op het internet vinden. Daar zult u steeds de nieuwste versie van onze elektronische prijslijst aantreffen met de nieuwste aanwinsten, speciale aanbiedingen enz.

**Van der Hoff boeken
postbus 49
5430 AA Cuijk**

fax 024-3733436

Wij zijn gespecialiseerd in tuin- en plantenboeken. Naast een grote collectie boeken over tropische- en subtropische planten hebben wij ook veel boeken over vaste planten, rotsplanten, winterharde tuinorchideeën en vetplanten.

Wilt U onze gratis boekenlijsten ontvangen, stuur dan een kaartje of fax Uw naam- en adresgegevens. U kunt aangeven, waarin U het meeste bent geïnteresseerd. Regelmatig hebben wij actieaanbiedingen.

WIJ BIEDEN AAN:

Sulcorebutia formosa	8,-/10,-
muschii	5,-/ 8,-
Grusonia brodtiana	7,-/ 9,-
Aztekium ritterii	10,-/14,-
Discocactus horstii	8,-/10,-
Lophophora fricii	10,-/13,-
Blossfeldia fescherei	8,-/12,-
Sclerocactus whipplei	8,-/10,-
Islaya's in 5 soorten	5,-/ 8,-

Cactuskwekerij LAKERVELD, Lakerveld 89 Lexmond
tel. 0347-341718. Geopend maandag en vrijdag 13-17 uur
zaterdag van 8-17 uur.

2e paasdag 8 april cactusshow van 10 - 17 uur

Cactuskwekerij Decoster

Vernieuwd assortiment detail - groothandel

Conterdijk 2 (Naast
Kayakclub)
8630 Veurne België
Tel. 058.314678 Fax
058.315274

Gesloten op donderdag, zon-
en feestdagen. Geen planten-
lijst.

Open deur-dagen op 11 en 12 mei

SELECTA SUCCULENTS CC.

Haworthia-Gasteria-Aloe-Mesems-Crassula

Euphorbia-Stapelia en vele anderen
Professionele verzending wereldwijd

Schrijf of fax voor gratis plantenlijst naar

P.O.Box 278

KLAPMUTS 7625

ZUID AFRIKA

Correspondentie in het Nederlands van
harte welkom.

Tel.00.27.2211.41604

Fax.00.27.2211.41249

Postfach 1107 - D-71385 Kernen
Bundesrepublik Deutschland
Telefon 07151/41891 Fax 07151/46728

- * meer dan 200 geslachten, meer dan 2000 soorten zeldzame planten en zaden
- * verzending over de gehele wereld
- * bezoekers en groepen zijn van harte welkom
- * onze planten- en zaadlijst ontvangt U op aanvraag tegen een internationale antwoord- coupon

CACTUSSEN - EN VETPLANTENZADEN

Schrijf vandaag nog voor GRATIS ZAADLIJST

DOUG EN VICKY ROWLAND
200 SPRING ROAD, KEMPSTON
BEDFORD, ENGLAND, MK42 8ND

Cactus- en Vetplanten Kwekerij Kramer

Hegedijk 120-8404 GE Langezwaag

Tel.Fax.0513-688140

(tussen Heereveen en Gorredijk)

Geopend: ma. t/m za. 10.00 - 18.00

TE KOOP GEVRAAGD

bent U genoodzaakt, om welke reden dan ook,
uw cactusverzameling van de hand te doen,
neem dan contact op met:

Gerrit Melissen, Korenmolen 9,

3738 WL Maartensdijk, tel 0346-213366

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse
boeken steeds voorradig.
Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkaktus, een lijst met
succulente literatuur aan.

NATUUR EN BOEK

Bankastraat 10

2585 EN 's Gravenhage

tel. 070-3505648

OPEN DAG

ZATERDAG 8 JUNI VAN 9.00 TOT 16.00 UUR
BEZOEK ONZE KWEKERIJ MET MEER DAN
10.000 M2 AAN CACTUSSEN EN VETPLANTEN
VAN 4 CM TOT 4 METER

HANDELSKWEKERIJ UBINK B.V.

Gespecialiseerd in cactussen
Mijnsherenweg 18-20, 1433 AS Kudelstaart
tel. 0297-326880 fax. 0297-343089

Tevens plantenbeurs op de kwekerij.
Inlichtingen en reserveringen bij
G. Ubink tel.: 0297 - 326880
Op deze dag ook verkoop van
potten - grond - kunstmest
tegen 'kwekers inkoop prijzen!!'

De kwekerij is te bereiken door vanaf de
provinciale weg N221 bij AALSMEER in
de richting KUDELSTAART te rijden.
Tweede zijstraat rechts is de Mijns-
herenweg

EXOTICA

- detailhandel en groothandel -

Europa's grootste sortering aan "andere succulenten"

- Adenia** ellenbeckii 28,00; globosa 48,00; volkensis 18,00
Aloe bowieae 7,50; myriacantha 18,00; nuttii 18,00; richardsiae 9,00 compressa v. schistophila 7,50; suzannae 6,50
Anacampseros mallei sp.nov. 9,00
Brachystelma barberae 9,00; buchani 18,00; discoideum 18,00; kerzneri 12,00; malawiensis sp.nov. 21,00; meyerianum 12,00; pilosum 12,00
Cephalopentandra ecirrhosa 9,00
Ceropegia conrathii 9,00; nov. TANZANIA 15,00; stentiae 18,00
Cussonia kirkii v. kirkii 21,00
Dorstenia barnimiana 7,00; gigas 38,00
Euphorbia actinoclada 9,00; albertensis 38,00; argillicola 15,00; brevirama 9,00; bupleurifolia 9,00; columnaris 48,00; decepta 12,00; duseimata 12,00; elliotii MADAG. 9,00; friedrichii 38,00; fusca 12,00; gymnocalycioides 24,00; horrida v. nova SEWEEKSPOORT 12,00; iharanae sp.nov. MADAG. 28,00; melanohydra 18,00; multiramosa 15,00; pentops 38,00; piscidermis 58,00; sapini 48,00; sebsebei sp.nov. ETHIOPIA 18,00; silenifolia 9,00; sp.nov. SEEKOEIGAT 15,00
Gerrardanthus macrorhizus 32,00
Monadenium elegans 38,00
Obetia ficifolia MADAG. 9,00
Operculicarya decaryi 5,00
Pachypodium inopinatum sp.nov. 48,00
Pelargonium grenvilleae sp.nov. 12,00; aurotum ssp. auritum 9,00; proliferum sp.nov. 12,00; ternifolium 9,00;
Pseudolithos migiurtinus 58,00;
Pterodiscus angustifolius 12,00; sp.nov. ETHIOPIA, YABELO 18,00
Pyrenacantha malvifolia 9,00
Sesamothamnus busseanus 58,00;
Uncarina leptocarpa 72,00; platycarpa sp.nov. 120,00

Alle prijzen in DM
GRATIS PRIJSLIJST OP AANVRAAG
(Wij verkopen geen cactussen en geen zaden)

Marita & Ernst Specks
Am Kloster 8, D-41812 Erkelenz-Golkraath, Duitsland
Tel.: 02431/73956, Fax: 02431/4495

Openingstijden: Maart - September, zaterdag van 9 - 14 uur
andere tijdstippen uitsluitend op afspraak

nog niet gezien die boven op het dak stond. Ze bestond voornamelijk uit Melocactussen en Mammillaria's en verder nog wat andere geslachten. Hij had heel veel gezaaid en deelde met gulle hand plantjes uit. Hij vertelde ons dat een *Melocactus mantanzanus* maar drie jaar nodig had om een cephalium te maken en een *Echinocactus grusonii* heeft na 7 jaar een omtrek van 50 cm. Na onze babbel was het tijd om afscheid te nemen van onze goede vriend. We dankten hem en beloofden vanzelfsprekend de foto's en zaden op te sturen. De volgende dag moesten we ons hotel verlaten en we trokken helemaal naar het oosten van het eiland naar Baracoa. Onderweg passeerden we de standplaats van *Melocactus evae*. Nu we vrijwel alleen op pad waren en we de standplaats toch kenden hebben we die ook zonder problemen gevonden. Dicht bij Imias op de bergen is hij eerder klein van gestalte, zo is hij bij ons ook bekend. Aan de kuststreek was het een echte mengelmoes van grote en kleine planten, die er in een groot aantal te vinden waren. Volgens mijn bescheiden kennis, had ik de indruk dat *Melocactus harlowii* hier ook bij stond. Volgens de reisverslagen van vroeger is *Melocactus harlowii* zowat overal zuidelijk langs de kuststreek voorhanden. We vonden heel grote groepen en vele die zich vertakken, wat kenmerkend is voor *Melocactus evae*. Hij doet dit bij ons in de serre ook. We zagen op de weg naar Baracoa nog een mooie moerasplant bloeien en je zag hier duidelijk dat er veel meer groen was dan in het Noorden.

Ons hotel was een van die echte oude spaanse kastelen. Het was prachtig ingericht alhoewel er sinds jaren geen herstellingen meer plaatsvonden. Na een rustdag vertrokken we de volgende dag richting Maisii, daar stonden volgens onze gegevens ook nog Melocactussen. We vonden

er een paar Kalanchoe's, Tillandsia's en Melocactussen die zeer goed op Melocactus acunai geleken. Het was daar dat Walter een zeer mooie cristaat van *Melocactus acunai* vond. Een prachtexemplaar dat we dan ook de volgende dag als geschenk afgegeven hebben aan P  p  . We dachten er immers aan dat deze cristaat na verloop van tijd een cephalium zou kunnen vormen en dat zouden we toch graag op een foto zien. Zo konden we ook deze dag tevreden naar ons hotel terugkeren. We moesten nu wel aan inpakken denken, want de volgende dag stond ons vliegtuig klaar richting België. Het was zo goed in Cuba dat we zelfs bijna vergaten nog naar huis terug te keren. De bittere armoede in dat land en de moeilijkheden die in dezelfde week begonnen weerhielden ons van dat idee. Ons vliegtuig terug had een uur vertraging en moest een heel andere route nemen dan voorzien. De electriciteit was uitgevallen zodat de vluchtgegevens veel te laat op het vliegveld waren toegekomen. Dat betekende dus 11 uren vliegen in plaats van 10, maar ook daaraan raak je gewend als je Cuba begint te kennen. Toen ik thuis kwam zei ik tegen mijn achtergebleven echtgenoot: 'Het was een droom'. Het is een prachtig eiland, we gingen in het regenseizoen en hebben er geen regen gezien en het voornaamste van al, we zagen er bijna alles wat we in feite wilden zien. *Neolloydia cubensis* was een uitzondering. Op de standplaats is hij zeer waarschijnlijk uitgeroeid, ook die hebben we gezocht. Het was niet zo ver van een militaire basis en we moesten toch ergens voorzichtig zijn. We vonden hem niet. Achteraf kon ik wel zeggen dat een dergelijke geslaagde reis mij waarschijnlijk nooit meer zal te beurt vallen of... zal ik dat niet ooit nog eens proberen?

C. Barbierlaan 9 B-8210 Loppem België

POPULATIE-ONDERZOEK AAN TWEE ZELDZAME MAMMILLARIA'S

MAMMILLARIA PECTINIFERA EN MAMILLARIA NAPINA

Charles Glass, Elías Jiménez-Pérez en Juan Antonio García-Luna

De auteurs zijn al enige tijd bezig om terreintjes aan te kopen om sterk bedreigde cactussoorten op hun oorspronkelijke groeiplaatsen voor uitroeiing te behoeden. Zij beschrijven een nieuw project.

Foto's genomen op de in de tekst genoemde plaatsen door C. Glass.

Voor ons was 1994 een druk jaar aangezien we CITES en de Joint Committee of the US and Mexico hadden beloofd om onderzoek te doen naar een aantal cactuspopulaties. Voor CITES werkten we samen met de Desert Botanical Gardens in Phoenix, Arizona, maar de Joint Committee-onderzoeken waren een puur CANTE project, hoewel we dezelfde onderzoekstechnieken gebruikten.

In voorgaande onderzoeken, die tussen 1986 en 1988 door de auteurs Edward F. Anderson, Nigel Taylor en Salvador Aries voor het World Wildlife Fund gepubliceerd zijn bij de Royal Botanic Gardens, Kew in Engeland (1994), werd *M. pectinifera* op twee lokaties als uiterst bedreigd aange-merkt. Bij Tecamachalco en Puebla groeiden slechts 112 resp. 46 planten, dus maar 158 planten in totaal. Sindsdien is een derde lokatie gevonden waar drie cactussoorten in aanzienlijke aantallen groeien. Deze plaats ligt behoorlijk ver van Tecamachalco, ongeveer tussen Esperanza en Tehuacán.

Op deze plaats die ons werd aangewezen door Anton Hofer uit Zwitserland, vonden we verschillende tekenen van verstoring die kunnen duiden op bedreiging van deze nieuwe groeiplaats. De drie belangrijkste soorten zijn *Mammillaria pectinifera*, *Mammillaria napina* en *Ferocactus hae-matacanthus*, terwijl ook *Mammillaria mystax*, *Mammillaria collina* and *Coryphantha pallida* aanwezig zijn. Er waren tekenen van illegaal verzamelen van

Twee opnames van *Mammillaria pectinifera* in bloei in de bedreigde gebieden

M. napina, de *M. pectinifera* populatie werd bedreigd door oprukkende landbouw en planten van *F. haematacanthus* waren erg beschadigd door periodiek afbranden. Deze branden kunnen de lager liggende mammillaria's niet deren omdat het vuur niet heet genoeg is, maar zijn een reële bedreiging voor de fero's.

We bepaalden steekproefsgewijs een representatief vak van tien vierkante meter en telden en maten de aantallen *M. pectinifera*. Een vak van 100 vierkante meter leverde vervolgens 50 *M. pectinifera*, waaruit we konden concluderen dat er ongeveer 500 planten per hectare voorkomen. De populatie strekt zich meerdere hectares uit, wat goed nieuws mag heten voor degenen die geïnteresseerd zijn in het overleven van genoemde soort. De gemiddelde diameter bedroeg 20 mm. We hebben tot nu toe geen tijd gehad om serieus onderzoek te doen aan *M. napina*, maar we schatten dat er vier tot vijf planten per vierkante meter aanwezig zijn. Dit is met 2500 planten per hectare toch 5 maal de dichtheid van *M. pectinifera*. De geografische verspreiding van *M. napina* is

ook veel groter dan van *M. pectinifera*. We zijn aan het onderzoeken of we een deel van dit terrein met de actie "Comprar para Conservar" (Kopen om te Behouden) kunnen aankopen, maar dit soort onderhandelingen is moeizaam omdat we tot nu toe niet eens weten of het aan een 'Ejido', een commune, toebehoort of dat het privé-bezit is. Als het aan een groep families in een commune behoort kan het niet verkocht worden. We vroegen het aan twee campesinos, waarbij de eerste meldde dat het Ejido-land was, terwijl de tweede, die daar aan het ploegen was, beweerde dat het privé-bezit was. Er is dus een kans om het te kopen. Dit zou het ontginnen, het ploegen en het afbranden stoppen. We moeten dan nog wel zien te voorkomen dat er illegaal verzameld wordt. Als we een gedeelte van dit terrein kunnen aankopen zal dit voor het grootste deel te danken zijn aan de leden van Succulenta. We willen daarom de leden bedanken, die dit met hun financiële bijdrage mogelijk maken.

CANTE, A.C., Mexones 71, San Miguel de Allende 37700, Gto., México.

HET GESLACHT THELOCACTUS

7. DE THELOCACTUS RINCONENSIS-GROEP

Wim Alsemgeest, Rob Bregman en Rikus van Veldhuisen

Deze plantengroep omvat de nauw verwante soorten *T. rinconensis*, *T. phymatothelos*, *T. nidulans* en *T. lophothele*, alsmede *T. buekii* en *T. matudae*. Ze zijn afkomstig uit het Noord-Oosten van Mexico, te weten de staten Coahuila, Nuevo León en San Luis Potosi.

De zaden van genoemde soorten vertonen grote onderlinge overeenkomst, de reden waarom wij ze in één groep geplaatst hebben. De zaadstructuur wijst erop dat deze soortengroep een overgang voorstelt tussen *T. hexaedrophorus*, *T. leucacanthus* en *T. tulensis* aan de ene kant en *T. bicolor* aan de andere kant. Met name kunnen we dit afleiden uit de vorm van de testacellen. Deze zijn zwak gebobbeld, waardoor de netstructuur van het zaadoppervlak, die bij o.a. *T. tulensis* nog duidelijk aanwezig is, bijna verdwenen is. Deze netstructuur is bij de zaden van *T. bicolor* geheel verdwenen. Ook de plaats van de micropyle vertoont bij de zaden van de rinconensis-groep eenzelfde intermediaire positie. Deze

bevindt zich op de rand van het hilum.

Wat de habitus betreft wordt de rinconensis-groep gekenmerkt door de typische vorm van de tuberkels. Deze zijn hoekig en omhoog gebogen. Dit kenmerk ontwikkelt zich echter pas goed wanneer de planten 10 jaar of ouder zijn. De eerste jaren groeien ze erg langzaam en lijken de verschillende soorten sterk op elkaar. Op latere leeftijd worden de planten steeds fraaier en kunnen we de verschillende vormen in deze groep goed van elkaar onderscheiden. De doorns verhouden na verloop van tijd en splijten dan in rafelige delen. De planten hebben in het algemeen een blauwgrijze kleur.

De systematiek, o.a. het soortbegrip, blijft de gemoederen bezig houden. Ook in de rinconensis-groep is het wat dat betreft nog steeds onrustig. Anderson heeft in 1987 *T. rinconensis*, *T. lophothele*, *T. phymatothelos* en *T. nidulans* tot een soort (*T. rinconensis*) teruggebracht. Hiertegen is vooral in het Duitse taalgebied verzet

Thelocactus rinconensis, importplant uit de verzameling van Rubingh in de Vrije Universiteit van Amsterdam.
Foto's van de schrijvers

Thelocactus rinconensis.
Cultuurplant met rijpe
vruchten

gerezen. In 1992 is zelfs een nieuwe variëteit beschreven (*T. rinconensis* var. *freudenbergeri*). Deze verschillen van inzicht zijn voor een deel te verklaren uit het feit dat veel liefhebbers tegenwoordig in staat zijn om de natuurlijke populaties te bestuderen, waardoor niet alleen steeds meer verschillende opvattingen t.a.v. de systematiek worden verkondigd, maar ook een steeds beter beeld ontstaat van de variatie van een soort. Dan blijkt vaak dat in het centrum van het verspreidingsgebied de planten meer op elkaar lijken en dus duidelijker als een bepaalde soort te herkennen zijn dan aan de rand van het verspreidingsgebied. Daar kan men allerlei overgangen naar andere soorten aantreffen en wordt de identificatie een stuk moeilijker. Meer kennis levert dus hier (voorlopig) meer problemen op!

Hoewel ook wij inzien dat er nogal wat soortnamen overbodig zijn, geven wij toch de voorkeur aan de Duitse aanpak. Ons inziens blijft er bijvoorbeeld een groot verschil bestaan tussen de bijna kale *T. phymatothelos* en de extreem zwaar bedoornde *T. rinconensis*. Het nadeel is dan wel dat er problemen ontstaan bij vormen die hier tussenin staan.

T. buekii en *T. matudae* zijn planten die

Anderson als synoniemen van *T. tulensis* heeft geïdentificeerd. Zoals gezegd horen ze op grond van de zaadstructuur beter thuis in de groep van *T. rinconensis*. Beide soorten vertonen de typische tuberkelvorm van *T. rinconensis*, *T. matudae* zelfs in sterke mate. Van *T. buekii* zijn vormen gevonden die al veel weg hebben van de geelbloeiende vorm van *T. tulensis* uit de omgeving van Huizache, dus zo vreemd was de opvatting van Anderson nu ook weer niet. De andere *tulensis*-vorm (de roze-bloeiende uit de omgeving van Tula) heeft veel minder geprononceerde tuberkels, die grotendeels in de ribben opgaan (zie deel 4, Succulenta augustus 1995). Op grond van de vergelijking van tuberkels en zaden zou het kunnen zijn dat de *rinconensis*-groep zich uit *T. tulensis* heeft ontwikkeld en zich daarna naar het noorden heeft verspreid. *T. buekii* zou een overgangsvorm (een eerste afsplitsing van *T. tulensis*) tussen *T. rinconensis* en *T. tulensis* kunnen zijn. Maar zulke uitspraken zijn natuurlijk nogal speculatief.

We zullen nu de verschillende vormen, soorten zo U wilt, behandelen, te beginnen met het *T. rinconensis*-complex. *T. buekii* en *T. matudae* komen in de volgende aflevering aan de beurt.

A. *Thelocactus rinconensis* (Poselger) Br. & R.

De type-standplaats van deze soort bevindt zich in de direkte omgeving van het plaatsje La Rinconada ('het hoekje' zouden wij zeggen), aan de weg tussen Saltillo en Monterrey in de staat Nuevo León.

De planten kunnen zeer breed worden (tot 18 cm). De bedoorning is krachtig ontwikkeld en bestaat vreemd genoeg alleen uit middendoorns. Per areool zijn er drie tot vijf, die maar liefst 18 cm lang kunnen worden. Randdoorns ontbreken, ook bij oudere planten. Bij andere vormen uit deze groep worden eerst alleen middendoorns gevormd maar later ontstaan er ook randdoorns. Niet bij *T. rinconensis* dus.

De bloemen zijn geel; de schubben op het onderste deel van de bloembuis zijn bruin. Deze kenmerken worden aangetroffen bij planten van de type-standplaats. Hoe verder men daar vandaan komt, des te sterker wijken de planten af. Aan de noordelijke rand van het areaal groeit bijvoorbeeld een vorm met lange dunne doorns die beschreven is als *T. lophothele*. Er bestaat algemene overeenstemming dat

Thelocactus phymatothelos. Importplant uit de verzameling van Rubingh in de VU te Amsterdam. Een belangrijk kenmerk is het gering aantal doorns.

deze plant niet meer is dan een vorm van *T. rinconensis*. Men adviseert dan ook om de naam *T. lophothele* niet meer te gebruiken. In cultuur komen we regelmatig de naam *T. lophothele* tegen bij planten met donkere en ronde doorns.

Bij *T. rinconensis* en *T. nidulans* daarentegen zijn de doorns vaak lichter van kleur en afgeplat. Deze verschillen zijn ons inziens te marginaal om *T. lophothele* als aparte soort te handhaven.

B. *Thelocactus nidulans* (Quehl) Br. & R.

Een synoniem is *Thelocactus rinconensis* var. *nidulans* (Quehl) Glass & Foster. Deze vorm groeit ten westen van Saltillo in de staat Coahuila. De soort is beschreven in 1911. Een foto van *T. nidulans* kan men vinden in het standaardwerk van Britton en Rose. Deze foto is in 1912 genomen bij de toen bekende Belgische kweker De Laet. De planten worden niet zo groot als *T. rinconensis* van de type-standplaats maar kunnen toch ook flinke afmetingen bereiken (tot 16 cm). Een groter verschil betreft de bedoorning. *T. nidulans* heeft zowel randdoorns (5-10) als middendoorns (4-6). De randdoorns laten echter gemakkelijk los. De bloemen zijn wit, met soms een bruine middenstreep op de bloemblaadjes. In het droge seizoen lijkt de plant op een vogelnestje omdat de vervlochten bedoorning door sterke inkrimping de epidermis volledig aan het zicht onttrekt. Deze gelijkenis komt in de naam tot uitdrukking; *nidulans* betekent namelijk vogelnest. De indruk van een vogelnest wordt nog versterkt doordat de doorns op takjes lijken.

C. *Thelocactus phymatothelos* (Poselger ex Ruempler) Br. & R.

Een synoniem is *Thelocactus rinconensis* var. *phymatothelos* Glass & Foster. Deze

Cultuurplant van een *Thelocactus phymatobelos*-vorm

vorm is al in 1885 als soort beschreven. Zoals gebruikelijk in die tijd was er geen type-plant in een herbarium gedeponneerd. Dat was trouwens toen nog niet verplicht. Het Handbuch der Kakteenkunde door C.F. Forster en T. Rümpler, waar de eerste beschrijving in staat, is in 1987 in de voormalige DDR herdrukt en in beperkte oplage verkrijgbaar. Deze beschrijving, opgesteld aan de hand van een plant in de collectie van Poselger, is gebrekkig. Bovendien is er geen tekening of foto afgedrukt. Wat wel duidelijk is beschreven, is het aantal doorns per areool: slechts 2. Later ontstond er verwarring omtrent dit kenmerk, toen Schumann in 1903 een afbeelding publiceerde met meer dan 2 doorns per areool. Kortom, het is onduidelijk wat nu precies *T. phymatobelos* is. Met de naam *phymatobelos* (dit betekent met opgezwollen tepels) komen we ook niet veel verder. In zijn revisie van het geslacht *Thelocactus* heeft Anderson dit probleem grotendeels opgelost door een nieuw type-exemplaar te verzamelen bij Puente Chorro langs de weg van Santillo naar Matehuala. Dit is een stuk zuidelijker dan de standplaats van *T. rinconensis*. Hij veronderstelde daarbij dat dit nieuwe type tot hetzelfde taxon behoort als de plant die

Poselger destijds voor ogen had. Helemaal zeker zullen we dat natuurlijk nooit weten, maar we hebben nu tenminste weer een aanknopingspunt.

De zwak ontwikkelde bedoorning is dus een van de weinige onderscheidende kenmerken van *T. phymatobelos*. Meestal zijn er 2-3 doorns per areool. Hoewel deze 3,5 cm lang kunnen worden, kennen wij slechts planten met een zeer korte bedoorning, soms zelfs geheel doornloos. Als de doorns langer zijn, zijn ze altijd gebogen. De planten blijven vrij klein en plat tot 12 cm breed). Ze krimpen onderaan wat in, ook tijdens de groei. De bloemen zijn roze met een donkere middenstreep. Er zijn echter ook vormen met witte en gele bloemen bekend.

D. *Thelocactus rinconensis* var. *freudenbergeri* Haas.

Deze plant is kort geleden beschreven (Haas, 1992) in het Duitse tijdschrift *Kakteen und andere Sukkulanten*. Het betreft hier de meest noord-oostelijke vorm van *T. rinconensis*, die vooral opvalt door de bloemkleur; deze is violet-roze met een donkere middenstreep op de bloemblaadjes. De plant heeft slechts één opvallende middendoorn van 4-10 cm lengte.

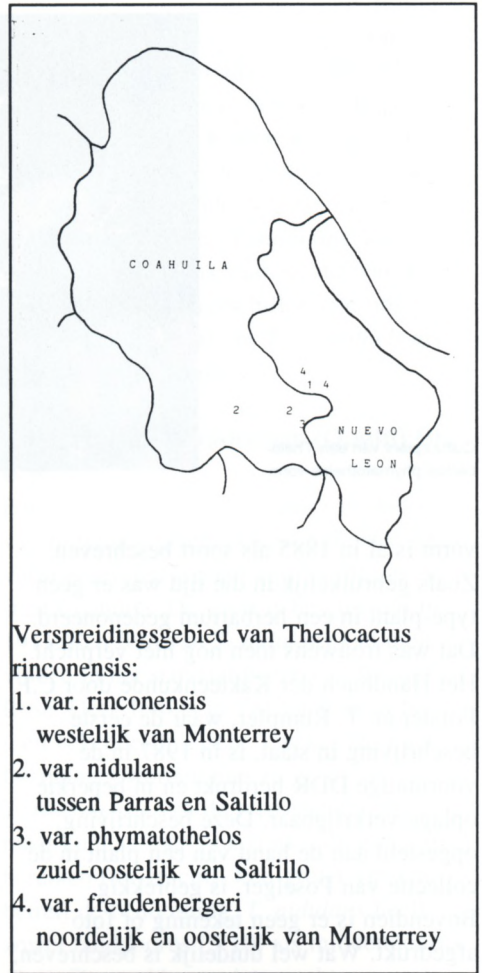
Wat het aantal randdoorns betreft is deze plant nagenoeg gelijk aan *T. nidulans*. Omdat de heer Haas geen onbekende voor ons is, hadden we snel (in 1989) de beschikking over enkele zaden. Hieruit hebben we 8 planten kunnen opkweken. Ook deze vertonen allemaal de opvallende enkele middendoorn. Twee plantjes begonnen na drie jaar sterk te spruiten. Dit is in tegenspraak met de beschrijving waarin 'Körper einzeln' staat.

We zullen de komende jaren deze planten in hun ontwikkeling nauwlettend volgen. Voorlopig is onze conclusie dat afgezien van de bloemkleur het verschil met de gewone *rinconensis* klein is.

Samenvatting.

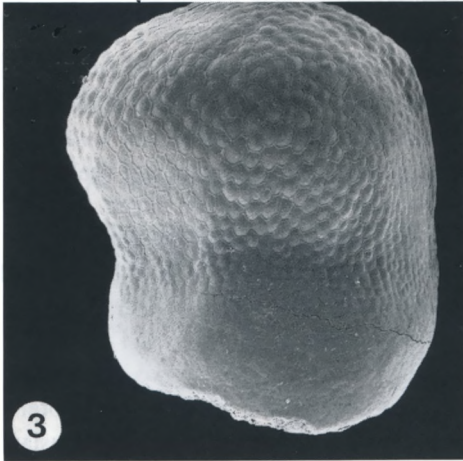
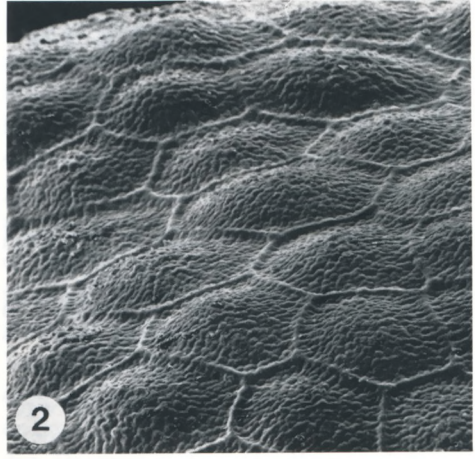
De hier besproken planten worden vooral op grond van overeenkomsten in zaad-structuur en habitus gerekend tot een complex van nauw verwante vormen van één soort, *T. rinconensis*, waarbinnen vier variëteiten kunnen worden onderscheiden, te weten:

1. *T. rinconensis* var. *rinconensis*. Grote planten, tot 18 cm doorsnede. Geen randdoorns, 3-5 zeer lange middendoorns. Bloemen meestal geel met aan de buitenzijde bruine schubben.
2. *T. rinconensis* var. *nidulans*. Iets kleinere planten, tot 16 cm doorsnede. 5-10 zeer korte (5 mm lange) randdoorns, 4-6 lange middendoorns. Bloemen meestal wit, soms met een bruine middenstreep op de bloemblaadjes.
3. *T. rinconensis* var. *phymatothelos*. Kleinere planten, tot 11 cm doorsnede. 0-5 zeer korte, meestal gebogen doorns. Bloem meestal roze, ook vaak met een donkere middenstreep op de bloemblaadjes.
4. *T. rinconensis* var. *freudenbergeri*. Planten tot 15 cm doorsnede. Randdoorns 7-9, tot 8 cm lang. Eén middendoorn, 4-10 cm lang. Bloem violet.

Veldnummers:

- CSD 185 *T. rinconensis*, Santa Catarina, N.L.
 Lau 1006 *T. rinconensis*, Rinconada, N.L.
 SB 301 *T. rinconensis*, Rinconada, N.L.
 REP 1411 *T. lophothele*, Rancho Moreno, 1650m, S.L.P.
 P.M 77 *T. nidulans*, El Chiflon, Coah.
 Lau 1327 *T. nidulans*, Ramos Arispe, Coah.
 Lau 1459 *T. nidulans*, Ramos Arispe, Coah.
 Gl&F 1689 *T. nidulans*, Sierra de la Paila, Coah.
 Lau 1007 *T. phymatothelos*, Saltillo, Coah.
 CH 205 *T. phymatothelos*, Arteaga, Coah.
 Gl&F 613 *T. phymatothelos*, Highway 57, Saltillo, Coah.
 CSD 173 *T. rinconensis* var. *freudenbergeri*, Grutas de Garcia

SEM-opnamen van zaden van planten die tot het rinconensis-complex behoren:

1. *T. nidulans*, zaad in zij-aanzicht. Vergroting 42x
2. *T. phymatothelos*, detail van het zaadoppervlak. Vergroting 350x
3. *T. phymatothelos*, zaad in zij-aanzicht. Vergroting 40x
4. *T. rinconensis*, zaad in onder/zij-aanzicht. De micropyle is duidelijk te herkennen aan de uitstulping net buiten het hilum. De stomp in het hilum is de afgebroken navelstreng. Vergroting 34x

Literatuur:

- Glass, C. & Foster, R. (1984-1986) - Mexican Logbook. *Cact. Succ. Journal (USA)* 56: 156-157; 57: 225; 58: 61.
- Haas, R. (1992) - *Thelocactus rinconensis* var. *freudenbergeri*. *Kakt. u. a. Sukk.* 43: (5): 96-98.
- Lux, A., Veduzco, J. & Zachar, M. (1991) - Zur Kenntnis des Verwandtschaftskreises von *Thelocactus rinconensis*. *Kakt. u. a. Sukk.* 42 (11): 264-267.
- Quehl, L. (1911) *Echinocactus nidulans* nov. spec.

- Monatschrift Kakteenkunde* 21 (8): 119-120.
- Rumpler, T. (1886) - *Echinocactus phymatothelos*. *Handbuch der Kakteenkunde*: 602-603. I.T. Woller, Leipzig (herdruk 1987).
- Salm-Dyck, J. (1850) - *Echinocactus lophothele*. *Allg. Gartenzeitung* 18: 395.

Voor algemene literatuur over *Thelocactus* zie deel 1 (*Succulenta* februari 1994).

Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort.

PRIMA KLIMAAT VOOR DE OPEN DAG

Tijs Kierkels

De populariteit van cactussen en vetplanten groeit bij het grote publiek. Uit gegevens van het Produktschap voor Siergewassen in Den Haag blijkt dat in 1994 voor 12,5 miljoen gulden aan succulenten via de bloemenveilingen verkocht werd. Dat was zo'n zeventien procent meer dan in 1993. De cijfers voor 1995 zijn nog niet bekend, maar de woordvoerster van het Produktschap verzekert dat de stijgende lijn voortzet. De stijgende populariteit is voor het Produktschap reden om een enquête te houden onder bloemisten. De indruk is dat ook de belangstelling van de 'gewone' plantenliefhebber verder gaat dan de gewone huis-, tuin- en keukencactussen. Er heerst dus een uitstekend klimaat voor de aanstaande open dag.

Op zondag 2 juni stellen verschillende leden van de vereniging hun kassen en tuinen weer open voor het publiek. Gezien de toegenomen belangstelling voor succulenten moeten er in principe veel bezoekers te lokken zijn. Juni is bovendien een tijd dat veel succulenten er op hun mooist bijstaan, bloeiend en met de eerste nieuwgroei.

Natuurlijk stellen individuele leden door het jaar heen regelmatig hun verzameling open op een dag die hen zelf het best schikt. Het voordeel van een gezamenlijke open dag is echter dat er gemakkelijker ruchtbaarheid aan gegeven kan worden.

Bovendien leert de ervaring dat veel belangstellenden meerdere verzamelingen op één dag willen bezoeken.

Iemand die er steeds in slaagt veel bezoekers te trekken is Mien van Brussel uit het Brabantse Someren. Samen met haar man

stelt ze haar verzameling (kas, rotstuijn en vaste-plantentuin) al zo'n negentien jaar een dag lang open.

En de mensen komen, in grote drommen. Vorig jaar zo'n driehonderd.

Een aantal dat nog net te behappen viel. 'Een ander jaar kwamen bijna zeshonderd mensen. Dat was echt veel te veel. Het was een gekkenhuis hier' vertelt ze.

'De echte liefhebbers komen 's morgens vroeg. De Belgen zijn het eerst. Die komen al om 9 uur. Wij zijn het eerste adres dat ze aandoen. Daarna gaan ze dan verder.'

Mevrouw van Brussel praat met veel enthousiasme over de open dagen. Ze beleeft er veel plezier aan om hun verzameling te laten zien. En ze staat met raad en daad klaar voor mensen die nog niet zoveel ervaring hebben en tegen problemen oplopen. Veel bezoekers komen in de week na de open dag terug voor uitgebreider advies. Sommigen raken zo enthousiast dat ze ook lid van Succulenta worden.

Van succes valt wellicht te leren. Daarom hebben we mevrouw Van Brussel gevraagd hoe ze erin slaagt zoveel bezoekers te trekken. 'Je moet goed reclame maken', luidt samengevat haar advies.

En dat gebeurt dan ook. Samen met een collega schrijft ze alle regionale bladen, Omroep Brabant, een plaatselijke radiozender en de VVV aan. 'Ik doe er een foto bij, dan is de kans groter dat ze het opnemen', zegt ze. 'En je moet zorgen dat de brieven er goed uitzien. Ze worden geschreven op de computer.'

In haar eigen regio blijken de media veel belangstelling te hebben. Ze heeft ook wel eens over de provinciegrens, in Limburg,

reclame gemaakt, maar toen was de respons minder groot.

In de regio van mevrouw Van Brussel maakt ook de afdeling Maas en Peel van Succulenta publiciteit voor de open dag. Zo staat in principe overal in het land de vereniging klaar om mensen die een open dag willen houden te ondersteunen.

Succulenta heeft affiches en foldermateriaal beschikbaar voor individuen en voor afdelingen.

Belangrijk bij de publiciteit is te bedenken dat de regionale bladen en radiozenders een eigen redactioneel beleid voeren. Ze plaatsen niet zomaar iets omdat het aangeleverd wordt. De regionale kranten zijn daarbij het moeilijkst; huis-aan-huisbladen zullen sneller iets opnemen.

Maar in het algemeen moeten ze ervoor gewonnen worden. Doorslaggevend daarbij is het vaak als het enthousiasme voor de hobby doorklinkt. De regionale media willen dicht bij de mensen staan.

Zodra iemand zeer enthousiast over zijn bezigheden kan vertellen of schrijven slaat dat aan en is de bereidwilligheid groter er iets mee te doen dan wanneer er een gorddroge aankondiging binnenkomt.

Verder helpt het bij de publiciteit wellicht erop te wijzen dat de open dag gepland is op dezelfde dag als de landelijke Hortusdag. Daarmee zijn op één dag zowel de professionele als de amateurverzamelingen te bezichtigen, waarbij een aantal van de laatste zeker niet voor de eerste onderdoen.

Pontanusstraat 18, 6524 NG Nijmegen

Het paradijsje van Mien van Brussel in Someren

SUCCULENTENNIEUWTJES

Ton Pullen

Het Amerikaanse jaarboek **Haseltonia**, dat voor het eerst in 1993 verscheen, blijkt tot een belangrijke publikatie uit te groeien.

Haseltonia 2 (1994) bevat een revisie van het kleine geslacht *Lenophyllum* (Crassulaceae) van de hand van Reid Moran.

Volgens deze revisie bestaat het genus nu uit 7 soorten: *L. latum*, *L. acutifolium*, *L. texanum*, *L. reflexum*, *L. guttatum*, *L. weinbergii* en de nieuwbeschreven soort *L. obtusum*.

Lenophyllums zijn aardige, bescheiden plantjes, die mijns inziens veel te weinig gekweekt worden. Zij bloeien bovendien in een periode, waarin maar weinig bloemen in onze verzamelingen te zien zijn.

Dan volgt een revisie van *Sclerocactus*, een geslacht, dat de laatste jaren nogal in de belangstelling staat, door K.D. Heil & J.M. Porter. Zij komen tot 13 soorten plus een aantal subspecies, waaronder nogal wat naamsveranderingen.

Charles Uhl start een serie artikelen over de chromosomen van *Echeveria*'s en hun hybriden (de afleveringen 2 en 3 staan in **Haseltonia 3 (1995)**).

Aporophyllums, de kruisingsproducten tussen *Aporocactus* en *Epiphyllum* [= *Phyllocactus*], vormen het onderwerp van een uitvoerig artikel door Eckhard Meier. Uitgebreide lijsten van cultivars en hun herkomst completeren dit verhaal. Een soortgelijk artikel over de Paascactus [*Rhipsalidopsis*] is te vinden in **Haseltonia 3 (1995)**.

Verder in dit nummer nog bijdragen over de zaden van *Eriosyce*, met, voor de liefhebber, schitterende SEM-foto's [Kattermann], de geschiedenis van het schrijversduo White & Sloane [Mitich], een

taxonomische beschouwing over *Poellnitzia* (Smith), medusoïde Euphorbia's (Marx), de bestuiving bij Euphorbia's uit Madagascar (Grubenmann & Eggli), afwijkende meeldraden in *Opuntia proliфера* (Rebman) en een neotypificatie van *Euphorbia tortilis* ([Binojkumar & Balakrisnan]).

Haseltonia 3 (1995) biedt weer 140 pagina's schitterend succulentenleesvoer. Reid Moran houdt zich bezig met de subspecies van *Dudleya virens* (Crassulaceae), met een tweetal nieuwe naamscombinaties en een nieuw subspecies.

Voor de liefhebbers van Asclepiadaceae is ongetwijfeld de nieuwe classificatie van *Caralluma* door Darrel Plowes van belang. Hij komt tot de conclusie, dat *Caralluma* een heterogene verzameling van soorten is en deelt het oude geslacht *Caralluma* op in een groot aantal nieuwe geslachten:

Australluma, *Borealluma*, *Caudanthera*, *Crenulluma*, *Cryptolluma*, *Cylindrolluma*, *Monolluma*, *Sanguilluma*, *Saurolluma*, *Somalluma*, *Spitalluma* en *Sulcolluma*. Bovendien herstelt hij de genera *Apteranthes*, *Boucerosia*, *Spathulopetalum* en *Desmidorchis* in ere.

Houdt het dan nooit op?

Plowes introduceert en-passant een aantal nieuwe termen bij de beschrijvingen, geeft een determinatietabel op de geslachten en, het moet gezegd worden, een aantal schitterende foto's.

Steven Hammer publiceert een nieuw geslacht in de middagbloemfamilie (Aizoaceae), te weten *Hartmanthus*, waarin hij twee soorten onderbrengt, die eerder in *Delosperma* geplaatst waren: *H. pergamentaceus* en *H. hallii*.

Twee nieuwe taxa in het geslacht *Uncinaria* (Pedaliaceae) worden door John Lavranos naar voren gebracht: *U. leandrii* var. *rechbergeri* en *U. platycarpa*.

Uncinaria's worden niet vaak in onze verzamelingen aangetroffen (of vergis ik mij?), maar zijn interessante planten met prachtige bloemen en bijzondere vruchten. Interessant is ook een bijdrage van Mark Dimmitt over de op en van cactussen levende kever *Moleilema gigas* en andere in cactussen levende insecten.

Als je dat ziet en leest ben je blij, dat al deze soorten (nog?) niet in onze Europese collecties voorkomen.

Tenslotte bevat dit nummer nog artikelen over *Echinocereus pensilis* (Wallace & Forquer), *Mesembrianthemum locale* (Hammer), *Aloe spicata* (Glen & Hardy), de klimaatsomstandigheden voor cactussen in Chili (Kraus) en *Agave delamateri*, een nieuwbeschreven soort (!) (Hodgson & Slauson).

De eerste 3 afleveringen van **Haseltonia** zijn in de bibliotheek van Succulenta opgenomen.

In het Duitstalige blad **Kakteen und andere Sukkulenten** (46 - 12, dec. 1995) wordt *Massonia pustulata*, een bolgewasje uit de Leliefamilie (*Liliaceae*), in woord en beeld voorgesteld door Wolfgang Schlesi. Iets nieuws, het ziet er leuk uit en is eenvoudig te kweken volgens de auteur. In hetzelfde nummer een artikel over de kruisingsproducten tussen *Ferocactus* en *Leuchtenbergia*, de *xFerobergia*-hybriden. In **The Cactus File** (2 - 7, nov. 1995) las ik het eerste uitgebreide artikel omtrent informatie over succulente planten op **Internet**, toevallig een dag na mijn eerste kennismaking met en zoektocht in **Internet**. Er worden bij dit artikel 'adressen' van informatieverschaffers gegeven. U kunt ook gewoon zelf gaan zoeken, bijvoorbeeld onder het zoekwoord 'succulent plants'.

Goed nieuws is het verschijnen van een herdruk van Doreen Court's schitterende **Succulent Flora of Southern Africa** (1981), prijs 70 Engelse Ponden.

Rinkslag 19, 7711 MX Nieuwleusen

A.F.H. BUINING : 9 MEI 1976-1996

Het is dit jaar 20 jaar geleden, dat ons lid en erevoorzitter Buining overleed. De heer P.J. Braun heeft zich bereid verklaard aan de 20e sterfdag van de heer Buining aandacht te besteden in de vorm een een artikelenreeks over de ontwikkelingen binnen het geslacht *Discocactus* sinds 1976. Naar verwachting wordt in het komende nummer van Succulenta met de

publicatie gestart.

Het is de bedoeling van deze serie in Succulenta een klein aantal gebundelde herdrukken te vervaardigen. Leden, die hierin geïnteresseerd zijn (kosten nog niet bekend, maar in ieder geval onder de F 25) kunnen nu reeds een exemplaar reserveren bij het secretariaat van de redactie. Joop van Alten.

TIPS VOOR BETERE SUCCULENTEN-FOTO'S - 2

John Rijnders

ACHTERGRONDEN

Velen geven de voorkeur aan een zwarte achtergrond voor al hun succulentenfoto's. Er is ook veel voor te zeggen: een zwarte achtergrond leidt niet af en vormt een goed contrast met de planten. Dit is vooral van belang wanneer de foto's voor wetenschappelijke doeleinden gebruikt worden. Om een mooie, diepzwarte achtergrond te krijgen moeten we er in de eerste plaats voor zorgen dat het achtergrondmateriaal ook echt zwart is. Zwart etalagekarton reflekteert nog altijd zo'n 20% van het

Mammillaria yaquensis Craig
Direct zonlicht en donkergroen achtergrondkarton.
Foto's van de schrijver

opvallende licht en het is daarom zaak ervoor te zorgen dat er geen direct licht op valt. Zwart etalageflanel heeft een reflectie van slechts een paar procent en is voor ons doel dus beter geschikt.

Toch is, uit esthetisch oogpunt gezien, wat kleur in de achtergrond vaak te prefereren. Het voorkomt in ieder geval de indruk dat alle cactussen nachtbloeiers zouden zijn! Geleurd etalagekarton is door zijn felle kleuren ongeschikt als achtergrond. Er is echter dun karton in de handel van het merk "Mi-teintes Canson" dat in tientallen niet verzadigde tinten verkrijgbaar is in vellen van 50x64 cm. Vooral de wat donkerder tinten groen, grijs en blauw voldoen uitstekend. Maar ook okergeel en bruingrijs zijn goed bruikbaar. Bij deze lichtere tinten is het wel zaak om slagschaduwen op de achtergrond te vermijden. Een heel mooi effect kunnen we bereiken door de tint van de achtergrond van licht naar donker te laten verlopen. Hiertoe leggen we de onderrand van het achtergrondkarton horizontaal en buigen de bovenrand met een ruime bocht verticaal omhoog. Doordat het horizontale deel meer licht vangt dan het verticale, krijgen we vanzelf een vloeiend tintverloop. In veel gevallen is het onvermijdelijk dat we op een storende manier de rand van de pot in beeld krijgen. De oplossing is: het zandkistje. In een niet te klein en voldoende diep kistje, gevuld met droog zand, graven we de te fotograferen plant in tot iets boven de potrand. Die zijn we nu weliswaar kwijt, maar onze plant staat nu wel midden in een stukje zandwoestijn. Met wat natuurlijke materialen is dat

echter wel te camoufleren.

Een mooi stuk natuursteen (meenemen van vakantie!) als achtergrond, een paar kleinere stukken rondom de plant en wat gruis van dezelfde steensoort om de laatste gaatjes te vullen, vormen een min of meer natuurlijk decortje voor de plant. Ook wat droge tuingrond, kleine stukjes schors en verdroogde plantedelen zijn goed bruikbaar als decoratie. Persoonlijk ben ik niet erg gecharmeerd van het gebruik van grind en kiezelstenen als achtergrondmateriaal. Ze geven al gauw de indruk dat de plant in een miniatuur-hunebed staat!

Verweerde steensoorten hebben een veel mooiere structuur en als we zo veel mogelijk platte stukken gebruiken, vermijden we tevens dat de stenen te hoog rondom de plant worden opgestapeld. Bekijk ook eens wat foto's van planten op hun natuurlijke groeiplaats.

Het is niet nodig en vaak ook niet mogelijk om de natuurlijke "habitat" precies na te bootsen, maar het brengt je wel op ideeën. Soms zie je wel eens foto's met een bloemenborder, een gazon, een haag of zelfs een grindpad als achtergrond. In de zoeker, bij volle lensopening, verdwijnt de structuur hiervan in de onscherpte, maar door het kleinere werkdiafragma, en daardoor de grotere scherptediepte, wordt zo'n achtergrond op een storende manier herkenbaar. Ook bakstenen muren, schuttingen etc. kunnen we beter vermijden.

Er zijn nog veel meer mogelijkheden om het begrip "achtergrond" gestalte te geven. Wat dacht u van een "high-key" opname, b.v. een witte bloem tegen een eveneens witte achtergrond Mooi, maar moeilijk! Of een opname, waarbij de bloem scherp is, maar de rest van het beeld een zacht soort onscherpte vertoont (center-spot soft-focus). Toepassing van deze en andere mogelijkheden laat ik graag aan uw eigen goede smaak en creativiteit over.

BELICHTEN OF VERLICHTEN?

De meest gebruikte lichtbron is uiteraard de zon. Het grote probleem met zonlicht is echter dat het nogal onbetrouwbaar is. Net als je een foto wilt maken, verdwijnt de zon achter de wolken, een dakstijl van je kas werpt een hinderlijke schaduw over de plant of het licht is veel te hard, zodat donkere schaduwkanten ontstaan. Aan dit laatste is met wat vindingrijkheid en een paar eenvoudige hulpmiddelen heel wat te doen. Direct zonlicht is niet altijd nodig. Ook op een bewolkte dag kunnen we heel goed fotograferen. Door het ontbreken van schaduwen is het licht echter nogal vlak en wat saai. Details en kleuren komen echter wel goed tot hun recht. Maar succulenten zijn zonnekinderen en dat moet op een foto ook zichtbaar zijn. Zodra we een plant in

Orbea semota N.E.Br. var. *lutea*.
Potrand gecamoufleerd met een plat stuk natuursteen en
tegenlicht met reflectiescherm

Lobivia spec.
Opname met een halogeen bouwlamp van 500W en met blauwfilter 80b

het volle zonlicht zetten, is de richting waaruit dat licht komt heel belangrijk. Met de zon in de rug (frontaal licht) hebben we de minste problemen, maar de resultaten zijn vaak minder fraai.

Zijlicht, of zelfs tegenlicht accentueert vorm en structuur van de plant, die daardoor tevens los van de achtergrond komt. Maar nu zitten we met één kant van de plant die geen of te weinig licht ontvangt en daardoor onderbelicht wordt.

Hier brengt een reflectieschermpje uitkomst. Dit is eenvoudig zelf te maken door een stuk stevig karton aan één kant te bekleden met glad aluminiumfolie en aan de andere kant met aluminiumfolie dat eerst wat verkreukeld en daarna weer min of meer gladgestreken is. De gladde kant geeft een vrij harde reflectie, terwijl de

verkreukelde kant het licht meer verspreidt en verzacht. Door nu een beetje handig met dit schermpje te manipuleren, kunnen we de te donkere schaduwpartijen net voldoende extra licht geven.

Bedenk daarbij wel dat de film een veel beperkter verschil tussen licht en donker kan waarnemen dan het menselijk oog. Het is dan ook noodzakelijk dat we de lichtmeting aanpassen aan deze beperkte contrastomvang.

Zouden we b.v. de gemiddelde helderheid meten van een witte bloem en een donkere achtergrond, dan zou het resultaat wel eens kunnen zijn dat de bloem wordt overbelicht, zodat alle doortekening in de bloemblaadjes verdwenen is, terwijl de achtergrond er netjes op staat.

Door de belichting af te stemmen op de helderheid van de bloem wordt de achtergrond weliswaar donkerder, maar de fijne structuur van de bloem blijft behouden.

Ook in dit geval verdient het aanbeveling om meerdere opnamen met verschillende belichtingstijden te maken.

Probeer ook eens dezelfde plant op verschillende manieren te belichten, van frontaal zonlicht tot zijlicht en zelfs tegenlicht, met en zonder reflectiescherm en kijk eens wat het effect is van een spiegel als reflector.

De resultaten zullen heel leerzaam zijn! Bij nachtbloeiërs, zoals *Selenicereus* of *Discocactus*, hebben we de zon niet tot onze beschikking en zullen we met kunstlicht moeten werken. Gewone gloeilampen zijn ten enen male ongeschikt als lichtbron voor kleurenfoto's. Het licht bevat te veel rood (= lage kleurtemperatuur) en terwijl ons oog dat netjes corrigeert, is dit voor de film een onmogelijke opgave. Halogeenlampen met hun veel wittere licht (= hogere kleurtemperatuur) komen al dichterbij in de buurt van de kleurtemperatuur van daglicht. Met behulp van een blauwfil-

ter op de lens (b.v. Hama KB-12 of Cokin 024) kunnen we het licht aanpassen aan de eisen van de film. Met wat improvisatievermogen is het mogelijk om met een paar huis- tuin en keuken-halogenelampjes onze nachtbloeiers prima uit te lichten.

Eén lamp naast de camera en één aan de andere kant en wat verder weg (invullicht) vormen in deze situatie de basis-verlichting. Een derde lamp kan eventueel voor wat tegenlicht zorgen.

De belichtingstijd zal door het lichtverlies via de filtering vrij lang uitvallen, maar dat hoeft geen bezwaar te zijn als de camera op een stevig statief staat.

Flitslicht, maar dan liefst met meerdere flitsers, is ook goed bruikbaar. Het effect is echter vantevoren moeilijk te beoordelen en het vergt veel ervaring (of geluk!) om tot goede resultaten te komen.

Ingebouwde flitsers geven een wat vlak resultaat maar zijn wel bruikbaar in combi-

Gymnocalycium denudatum (Link & Ott) Pfeiff.
Zonlicht van rechts en reflectieschermje van links

Huernia zebrina N.E.Br. Blauwe achtergrond, potrand verstoppt achter een paar stukken natuursteen

Echinopsis hybride.
Tegenlicht van rechtsboven

natie met één of meerdere "slave"-flitsers, die (draadloos) reageren op het licht van de hoofdflitsers.

Het in balans brengen van de diverse lichtbronnen is hier het grootste probleem, dat alleen door veel experimenteren kan worden opgelost.

DE OPNAME

We beginnen met het bepalen van de gewenste beelduitsnede.

Dat kan de hele plant zijn met eventueel een deel van zijn omgeving, de plant beeldvullend, een deel van de plant met bloem(en) of een sterke close-up van de bloem of van de bedoorning.

Maak in ieder geval meerdere opnamen met verschillende uitsneden. U kunt dan achteraf bepalen welke u de beste vindt.

Voor eventuele dubbele opnamen (dia's) houdt de beheerder van de Diatheek zich graag aanbevolen!

De scherptediepte op korte afstanden is zeer beperkt, bij volle lensopening slechts enkele centimeters of nog minder. Door het verkleinen van de diafragma-opening neemt de scherptediepte toe. Vaak zal het nodig zijn om de kleinste lensopening te gebruiken (f 16 of f 22).

Voor de verdeling van het scherptedieptebereik geldt de vuistregel dat éénderde van de scherptediepte vóór en tweederde achter het punt ligt, waarop is scherpgesteld.

Houd er rekening mee dat één diafragma-stop kleiner een verdubbeling van de belichtingstijd betekent. We komen dan al gauw tot belichtingstijden van 1/10 seconde of nog langer. Vandaar het belang van een stevig statief! Over het meten van de belichtingstijd is in het hoofdstuk over licht al het één en ander gezegd. Zelfs als uw camera beschikt over lichtmeting door de lens, wil dat nog niet zeggen dat u automatisch de juiste belichtingstijd krijgt. In de meeste gevallen meet de camera het gemiddelde van alle helderheden in het onderwerp en dat kan bij contrastrijke onderwerpen leiden tot een voor het hoofdonderwerp onjuiste belichtingstijd.

Sommige camera's beschikken over de mogelijkheid om de meethoek te verkleinen, maar als dat niet het geval is kunt u het beste de camera even van het statief nemen (een snelkoppeling is hierbij erg handig!) om van dichtbij de belichtingstijd van het hoofdonderwerp te meten. Tenslotte: wees niet te zuinig met film. Een mislukte opname kan betekenen dat u een jaar moet wachten tot uw plant weer bloeit!

Elbert Mooylaan 48, 1241 BE Kortenhoef

INTERNATIONAL SUCCULENT INTRODUCTIONS

Elk jaar worden door de Huntington Botanical Gardens een aantal planten afkomstig uit hun collectie op de markt gebracht. Ook voor Succulenta-leden bestaat de gelegenheid, deze planten aan te schaffen. Weliswaar zijn deze planten verre van goedkoop, maar vaak wel nergens anders te verkrijgen. De planten kunnen besteld worden bij Mr Harry Mays, Woodsleigh, Moss Lane, St Michaels on Wire, Preston, PR3 OTY, Engeland. (int.tel: 0044 1995 679295) of per E-mail: 100733.1146@compuserve.com
 Voor de bestelling dient U op te geven het ISI-Nummer, aantal en totaalbedrag. Voor de kosten (invoerrechten, omzetbelasting

en luchtpost-expressie) moet het bedrag worden verdubbeld. (dus 100 % opslag). De planten worden in Engeland geïmporteerd inclusief CITES formaliteiten en verklaringen Plantenziektkundige dienst. Betaling kan geschieden in \$ of £, (waarbij £ 1 = \$ 1½) door middel van Eurocheck, Engelse postgiro nr. 697.7650 of per VISA-MASTERCARD (vermeld nr, expiratiedatum en handtekening)
 Voor de invoer van deze planten vanuit Engeland (dus **niet** rechtstreeks uit Amerika!) zijn geen vergunningen of certificaten nodig. Dit is ons door het CITES-bureau bevestigd. De vrijstelling is gebaseerd op in het beheerscomité gemaakte afspraken.

Plectranthus coeruleus (zie pag. 95).
 Foto's van John Travor

Rhipsalis elliptica (zie pag. 92)

ISI	S	Soort	Gegevens	HBG
96-1	5.50	Cleistocactus chacoanus (Ritter)	Met oranje, s-vormige bloemen, stek van plant uit zaad verzameld door Ritter (#841), Villa Montes, Gran Chaco	16205
96-2	5.50	Echinopsis ferox (B.&R.)	Uit zaad, verkregen door kruising van HBG 53014 (Kimmach et al. 2640) 19 km van Oruro op de weg naar Caracolla en HBG 53023 (Kimmach et al. 2647) Km 113 op de weg van Oruro naar Cochabamba.	79340
96-3	10.00	Echinopsis 'Galaxy'	Bloemen tot 15 cm doorsnede, Wit met purper-roze middenstreep. Stekken van Hybride van Bob Schick 724-15. (E. 'Los Angeles' wit x E. Schick 1-2 roze x E. 'Blush' rood x E. 'Heavenly Twins' roze)	79341
96-4	10.00	Echinopsis 'Golden Emblem'	Schick hybride 164-2 uit E. 'Forty Niner' (geel) en E. 'Orange Glory'. Stekken met helder gele bloem tot 7.5 cm doorsnede.	79342
96-5	10.00	Echinopsis 'Princess Anne'	Stekken van Schick hybride 897-52 met bloemen van 12,5 cm doorsnede met brede petalen roze verlopend naar wit bij de basis (E. 'Heavenly Twins' roze x E. 'Stars and Stripes' x E. 'Vanguard')	79343
96-6	10.00	Echinopsis 'Purple Haze'	Stekken van een Mark Dimmitt hybride. Grote bolvormige scheuten tot 20 cm doorsnede en rijke purperen, langer houdbare bloemen.	79344
96-7	6.00	Echinopsis (Lobivia) spec.	Niet geïdentificeerde plant, bolvormig met scherpe ribben en rood-violette bloemen. Stekken van plant, verzameld op 5 mei 1984 door M. Kymnach et al. op route 4 nabij Pongo op de weg naar Cochabamba Bol.	53038
96-8	6.00	Echinopsis (Lobivia) spec.	Plant met (op vindplaats) lange ziverachtige doornen met heldere roze bloemen. Verzameld op 6 mei 1984 door Kimmach et al. (#2700) bij km 82 op de weg van la Paz naar Cochabamba Bolivia	53041 A
96-9	4.50	Harrisia martinii (Labour.)Br.&R.	Een sterk spruitende struik met witte nachtbloemen, vaak zelfbestuivend en winterhard tot - plm -5 °C. Uit zaad, verzameld door Robert Kiesling bij Ingeniero Juarez, Dept. Formosa in Argentinië.	66389
96-10	15.00	Mammillaria geminispina Haw.	Stek met korte witte doornen op 5 cm brede cristaat.	75877
96-11	6.50	Mammillaria sphacelata Mart.	Eerder aangeboden als var. viperina (91-15) maar door vorst verloren en nooit geleverd. Stekken van plant, verzameld door Folson et al. (#11187) in Oaxaca, 14.7 km ten zuiden van Ajalpan, Puebla, Mexico.	53330
96-12	4.50	Opuntia nashii Britton	Met rode bloemen. Stekken van plant, verzameld door Conrad Fleming nabij het vliegveld van Z. Caicos Eiland in Brits West Indië.	66858
96-13	5.00	Opuntia shaferi (Br.&R.)	Lijkt op O. vestita Verzameld door Karel Knize (#1226 als Austrocylindropuntia inarmata) op 3800 m, Potosi, B	66346
96-14	5.50	Opuntia violacea var. gosseliniana (Weber) L. Benson	Normaal met ovale schijven, doch hier met een meer verlengde ruitvorm. Van een stek, verzameld door J. Trager plm. 800 m ten oosten van Guasimas, Sonora.	57718
96-15	7.50	Pilocereus royenii 'Cristatus'	Een stek van een cristaat van een normale plant, op 13 aug. 1982 verzameld door M. Kimmach (#2390) te pesqu'Isle, Caravelle, Martinique, Kleine Antillen.	48511
96-16	4.50	Rhipsalis elliptica Lindb.	Vlezige, plat, eiliptisch, bladachtige hangende stammetjes. Lijkt op ISI 96-34 (zie verder) verzameld op 9 dec. 1974 door J.A. Fowlie 10 km ZZO van Fazenda de Bocaina, 1000 m, Rio de Janeiro, Brazilië	34534

ISI	S	Soort	Gegevens	HBG
96-17	5.50	<i>Samaipaticereus inquisivivensis</i> Card.	Van stekken, verzameld op 29 apr. 1984 door Kimmach et al. (#2597) op 1700 m hoogte op een steile helling 7,5 km van Coripata op de weg naar Chulumani, Dept La Paz, Prov. Nor Yungas, Bolivia	52978
96-18	4.50	<i>Adromischus</i> aff. <i>cristatus</i> (Haw.) Lem.	Verschilt met <i>A.cristatus</i> door zachtgroene stammetjes zonder de gebruikelijke haarvormige bruine 'bij' wortels. Verzameld door D. Cummings in 1984, Fair Acre Estate, T.N.V. Oribi Gorge, Natal, Z. Afrika.	75911
96-19	4.00	<i>Aeonium arboreum</i> var. <i>holochrysum</i> (Webb.&Berth.)Liu	Variëteit met fijngetande, glimmende blaadjes en (in hel licht) rode middenstrepen en randen. Van zaad, verzameld door Royle te Pista al Derrabado, el Golfo, El Hierro, Canarische Eilanden, Spanje.	75567
96-20	6.50	<i>Aeonium nobile</i> Praeger	De grootste <i>Aeonium</i> met rozetten tot 30 cm van zaad ex HBG 46343, oorspronkelijk van La Palma Can.Eil.	79345
96-21	6.00	<i>Agave guadalajarana</i> Trel.	Een bijzonder aantrekkelijke rozet van 30 cm van zaad, verzameld door J. Bauml en G. Voss ten W. van Santa clara op het pad naar Acatita, Mun. Mezquitic, Jalisco.	69391
96-22	5.00	<i>Agave mckelvyana</i> Gentry.	Gelijkend op de verwante <i>A. desertii</i> met rozetten van 25 tot 50 cm. van zaad, verzameld door J. en J. Graham plm 10 km ten westen van Hillside Arizona.	76973
96-23	5.00	<i>Agave sisalana</i> Fa. <i>armata</i> Trel.	Forma <i>armata</i> is te onderscheiden door haar goed ontwikkelde driehoekige tanden. Van plant in cultuur op Cuba.	5851
96-24	7.50	<i>Aloë capitata</i> var. <i>capitata</i> Baker	Een uitgelezen <i>Aloë</i> met schitterende, dicht opeenstaande geel tot oranje bloemen. Verzameld door A. Razafindratsira in Mahitzy, Madagascar	79346
96-25	7.50	<i>Aloë capitata</i> var. <i>cipolinicola</i> H. Perr.	Vormt soms stammen van 2 tot 3 m. hoog. Uit zaad, verzameld door J. Lavranos te Ambatofinandrahana, 49 km t.w.v. Ivato, Madagascar.	78020
96-26	7.50	<i>Aloë deltoideodonta</i> 'Variegata' Rauh	Een mooie kleine groepvormende <i>Aloë</i> van zaad, verzameld door D. Hardy bij Tolianaro (Ft Dauphin) Madagascar.	79347
96-27	7.50	<i>Aloë isaloensis</i> Perr.	Een dwergsoort met rode en gele bloemen uit zaad, in dec. 1993 verzameld door W. Roosli en R. Hoffmann te Bezeha (Sakalaly) Madagascar.	78021
96-28	7.50	<i>Aloë macroclada</i> Baker	Typisch op grasland groeiend met aparte, dicht opeenstaande cilindervormige bloeiwijzen., op 30 nov. 1994 verzameld door Hoffman, Roosli en Lavranos 65 km t.z.v. Ihozy Horombe plateau, Madagascar.	78022
96-29	20.00	<i>Aloë pillansii</i> L. Guthrie	Eén van de zeldzaamste boom-aloë's. Het zaad is gewonnen door C.&J. Cactus Nursery in Vista Cal. uit plant aangeboden in 1976 onder ISI 950 uit zaad verzameld door C. Giddy in Richtersveld	79348
96-30	7.50	<i>Aloë vigueri</i> Perr.	Een mooie, wat vreemde <i>Aloë</i> vanwege haar brede, lichtgroene effen bladeren. Van zaad, op 12 dec. 1993 verzameld door Hoffman, Roosli en Lavranos 17 km t.o.v. Miary, Fiherenana bij Tulear, Madagascar.	78023
96-31	5.00	<i>Aloinopsis rubrolineata</i> N.E.Br.	Een gemakkelijk groeiende Mesem met rood gestreepte en satijgele bloemen uit zaad, verzameld door D. Rowland zonder vindplaatsgegevens.	79349

ISI	S	Soort	Gegevens	HBG
96-32	4.50	Bergeranthus jamesii L. Bol	Een dwerg mesem. Stekken van 2 klonen, verzameld door M. Vassar ca. 23 km t.n.v. Grahamstown, Z. Afrika	67720 67721
96-33	4.50	Cissus cf. rotundifolia (Forsk) Vahl	Mooie aan de druif verwante klimmer. Stekken van een plant, verzameld door S. Linden (84-500) 34 km t.o.v. Birchenouch Bridge op de weg van Chimanimani, Zimbabwe.	54285
96-34	4.50	Cissus subaphylla (Balf.) Planch.	Lijkt op Rhipsalis cf. elliptica (zie ISI 96-16) Stekken van een plant, verzameld in 1967 door J. Lavranos te Jabal Hawari, Socotra.	21119
96-35	4.00	Cotyledon adscendens Dyer.	Stekken van een plant verzameld door E. van Jaarsveld te St. George's Beach, Port Elisabeth, Kaap provincie.	70045
96-36	5.00	Delosperma nakurense (Engler) Herre	Een mesem uit Ethiopië en Kenya, zelden in cultuur. Stekken van een plant in januari 1988 verzameld door Len Newton bij Kariandusi, Kenya.	77430
96-37	8.50	Didierea madagascariensis Baill.	Fabelachtige succulent uit Madagascar. Planten uit zaad verzameld door W. Roosli te Mora Mora bij Tulear in Madagascar..	79350
96-38	5.00	Echeveria agavoides 'Cristata'	Verdraagt hete zomertemperaturen, maar ook lichte vorst. Gedijt het best in lichte schaduw. Om de vorm te bewaren, nieuwe 'normale' groei verwijderen.	73687
96-39	7.50	Euphorbia hofstaetteri Rauh.	In 1992 beschreven lid van de 'millii' groep. Planten uit zaad met gecontroleerde bestuiving van planten, laatstelijk verzameld te Tongobory bij Betioky, Madag.	79351
96-40	8.50	Haworthia comptoniana G.G.Smith	De plant met de meeste voorkeur uit dit geslacht. Planten uit zaad met gecontroleerde bestuiving van planten, laatstelijk verzameld in het Willowmore District in de Kaapprovincie, Zuid Afrika.	79352
96-41	7.50	Haworthia dekenahii var. argenteo-maculosa G.G. Smith	Verwant met H. emelyae en uit zaad van planten op de type-vindplaats, enkele mijlen t.o.v. Riversdale, Kaapprovincie, Zuid Afrika.	79353
96-42	5.00	Haworthia truncata Schoenl.	Weid verbreid in cultuur. Deze plant echter met vindplaatsgegevens: verzameld in 1990 op een privéterrein te Vanwijkskraal t.o.v. Oudshoorn. Kaappr.	79354
96-43	6.50	Huernia lenewtonii Plowes	Pas beschreven soort met rode bloemen. Stekken van een plant verzameld door L.E. Newton op Sul-Sul-Mudde, een berg in Noord Kenya bij de Ethiopische grens.	78635
96-44	4.50	Kalanchoë glaucescens Britt.	Planten uit vrijbestoven bloemen in de Stadt. Sukk. Saml. Zurich Oorspronkelijke plant verzameld door S. Collenette op 1800 m te Jebel Fayfa, Saoedi-Arabië.	60260
96-45	5.50	Kalanchoë grandidieri Baill.	Een opvallende, afwijkende Kalanchoë tot meer dan 1,5 m. hoog. Planten uit zaad verzameld op 6 dec. 1993 door Roosli, Hoffman, en Lavranos te St. Augustin bij Tulear in Madagascar.	78258
96-46	5.50	Kalanchoë spec.	Een onbeschreven Kalanchoë volgens Newton verwant aan K. marmorata. Stekken van een plant, verzameld door L.E. Newton in nov. 1990 op de Jibisa, een berg in N.Kenya bij de Ethiopische grens.	78636
96-47	4.50	Lampranthus deltoides (L.) Glen ex Wijnands	Binnen het geslacht afwijkend door zijn compacte, getande bladeren. Planten uit zaad, in aug. 1990 verzameld door door J. Berdach op een lage zandstenen heuvelkamte Goudini, Kaapprov. Z.A.	68100

ISI	S	Soort	Gegevens	HBG
96-48	5.50	<i>Machairophyllum latifolium</i> L. Bol	Deze zeldzame, langzaam groeivormende, Mesem uit de Kaap provincie heeft gele tot rood verbloeiende (avond) bloemen. Stekken van plant van onbekende herkomst. Pas herondekt bij de Rust.	78505
96-49	6.00	<i>Nolina matapensis</i> Gentry	Planten uit vrij bestoven zaad. Kunnen dus op naam zijn, maar ook hybriden zijn (met andere <i>Nolina</i> 's of <i>Beaucarnea</i> 's)	79355
96-50	7.50	<i>Pachypodium densiflorum</i> Baker	Een opvallende <i>Pachypodium</i> met heldergele bloemen. Planten uit zaad, verzameld door W. Roosli en B. Rechberger te Fianarantsoa, Madagascar.	78026
96-51	12.50	<i>Pachypodium cf lameri</i> Drake	Wij bieden een mogelijke variatie aan van deze populaire boom <i>Pachypodium</i> met witte bloemen. Planten uit zaad van planten, verzameld door W. Roosli en B. Rechberger langs de Fiherenana rivier bij Tulcar, Madagascar.	79356
96-52	4.50	<i>Pelargonium hirtum</i> Jacq.	Zaailingen van een plant, oorspronkelijk verzameld door de heer Hoogerhuis in de omgeving van Kaapstad	93943
96-53	5.50	<i>Plectranthus coeruleus</i> (Guerke) Agnew	Deze soort reageert op terugsnepen met bleekgroene, tere scheutjes met succulente bladeren. Met witte bloemen vanuit een pagodevormige bloeiwijze. Stekken van een plant uit de de Botanische Tuin van Pretoria, Zuid Afrika.	72902
96-54	4.50	<i>Plectranthus xorophilus</i> Codd.	Deze is dunner en met donkerder bladeren dan de vorige. Bloemen purperachtig-blauw. Stek van plant, verzameld door D. Hardy in penge, Dublin Mijn Kloof, Oost Transvaal, Zuid Afrika	63262
96-55	5.50	<i>Puya mirabilis</i> (Mez.) L.B. Smith	Een kleinere soort uit de bromeliafamilie. Minder kleurig maar met grotere bloemen. 2e generatie planten, oorspronkelijk verzameld door R. Rawe, 25 km t.z.v. Jujuy in Argentinië.	79357
96-56	5.50	<i>Puya venusta</i> Phil.	De zilverachtige bladeren vormen een opvallend scherm voor de rood-stelige, purper bloemige bloeiwijzen. Winterhard bij droogte. Afkomstig van zaad van plant HBG26063 van onbekende herkomst.	79358
96-57	7.50	<i>Sansevieria ehrenbergii</i> Schweinf.	Plantjes van van een plant verzameld door J. Lavranos et al. in sept 1985, groeiend in rode grond 37 km t.n.v. Mogadishu langs de kustweg naar Warshikh, Somalië	54991
96-58	4.50	<i>Sarcostemma stolonifera</i> B. Adams en R. Holland	Verscheidene jaren in de Huntington Gardens in cultuur doch slechts eenmaal in bloei. Zwaar snoeien schijnt de bloei te bevorderen. Stekken van een plant afkomstig van Timau, Kenya	79359
96-59	5.50	<i>Sedum obcordatum</i> R.T. Clausen	Zelden in cultuur, lijkt op grote <i>S. sieboldii</i> . In cultuur ruim water geven en als hangplant kweken. Stekken van een plant, op 14 feb. 1993 verzameld door M. Kimlach et al. bij een waterval boven Barranco del Alto Pixquiac, Veracruz Mexico	79360
96-60	25.00	<i>Viscum minimum</i> Harvey	Deze parasitaire mistletoe groeit alleen op <i>Euphorbia horrida</i> en <i>E. polygona</i> . De plant, geënt op <i>Euphorbia horrida</i> 'snowflake' getooid met rode bessen van de mistletoe is een feestelijke combinatie	79361

Inhoud

	Flos coronat opus Ludwig Bercht.....	50
Hobby	Een maatje te groot...? 12. Yucca aloifolia Ton Pullen	51
	Een magnifieke privé-collectie! Gerard de Lange	52
	Welwitschia mirabilis J.C.Knotters.....	54
	Gymnocalycium in Argentijns laagland Ludwig Bercht.....	62
	Azizoaceae: 2. Lampranthus Eric J.M.Piens.....	67
Reisverhaal	Nog meer Melocactussen op Cuba Myriam Desender-Bruneel.....	70
Botanisch	Populatie-onderzoek aan twee zeldzame Mammillaria's C. Glass, E. Jiménez en J.A.Garcias-Luna	74
	Het geslacht Thelocactus - 7 Wim Alsemgeest, Rob Bregman en Rikus van Veldhuisen.....	76
Hobbyist	Prima klimaat voor de open kas Tijs Kierkels.....	82
Informatief	Succulentennieuwtjes Ton Pullen	84
	A.F.Buining: 9 mei 1976 - 1996 Joop van Alten	85
	Tips voor betere succulentenfoto's - 2 John Rijnders.....	86
	International Succulent Introductions Huntington Botanical Gardens.....	91

Bij de voorplaat:

Eén van de eerste afbeeldingen van *Welwitschia mirabilis*, uit een publicatie van de Royal Society of London (1906).

Zie artikel op pagina 54.